ФИФІ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ ІЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКІУ

АДЫГЭ ІАМЫЗЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ПЛЪАНДЗРЭ КЪЫДОКІ

№87 (22.245) ● 2012 гъэм накъыгъэм (майм) и 16, бэрэжьей ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокІ ● И уасэр соми 3-щ ●

adyghe@mail.ru
adyghepsale.ru

● Къэрал къулыкъущІапІэхэм

Гугъуехьхэм я лъабжьэр

КЪБР-м и Іэтащхьэ Къанокъуэ Арсен нджыблагъэ щригъэкІуакІэ Правительствэм хэтхэмрэ кьадэ, район администрацІэхэм я Іэтащхьэхэмрэ я зэІущІэ. Абы щыхэпІэжащ 2010 - 2011 гъэхэм республикэм Егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ и министерствэм иригъэкІуэкІа лэжьыгъэм икІи мы гъэм къапэщылъ Іуэхугъуэхэр ныджри зэгъэзджылыжащ.

Сурэтыр **МАМИЙ Руслан** *трихащ.*

- ФЫІЭЗРЫЩІГЪУАЗЭШІ, курыт еджапІэщІэхэр, сабий садхэр ухуэным, лажьэхэр зэІуэзэпщ щыным бюджет ахъшэу мелуан куэд гъэкъэс хухыдох. 2008 гъэ лъандэрэ егъэджакІуэм иригъаджэ щІыхь бжыгъэм тещІыхьауэ улахуэр ират хъуащ. Абы Іэмал кьыдет я лэжьапщІэр республикэм ику иту кьыщахьым нэх хэдгъэхъуэну. КьищынэмыщІауэ, сабий зэчиифІэхэр кьыхэхьным, зигъэшІагъэ кьимыпІасэхэр я унэ щегъэджэным хуэунэтІа лэжьыгъэхэри ІокІуэкІ. Дэиужь дитщ нобэрей зэманым кьезэгъыу егъэджэныгъэр зэтедгъуэну. - жиІащ Къанокъуэ Арсен.

Абы кьыхигъэщащ илъэси 10 хуэдизым кьриубыдэу мардэхэм кьимыпІасэ еджапІэу щыІэ псори зэгъэпэщыжын зэрыхъуэр. Апхуэдэ школхэр 110-рэ мэхъу. ИкІи а Іуэхум кьыдэгъуэгурыкІуэу яухуэнущ еджапІэщІэхэр, 1960 гъэхэм ящІауэ щытахэр иджыпот мардэм кьитІасэхэмкІэ ихьуэжу.

Іуэхуэхэм зэпкърахауэ тепсэлъыхьу кьыщыпсалъэм, республикэм егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ и министр Щхьэгъэпсо Сэфарбий кьызэригъэлъэгъуамкІэ, министерствэм и унафэм щІэтщ курыт еджапІэу, сабий саду, щІэныгъэ щрагъэгъуэт нэгъуэщІ Іуэхущ-ІапІэу 350-рэ. Абыхэм щрагъаджэ, щагъасэ цыху мин 165-м щигъу. Апхуэдизу Іуэхущ-ІапІэм я лэжьыгъэр тэмэму кьызэгъэпэща хьун папщІэ, 2010 - 2011 гъэхэм кьриубыдэу министерствэм и коллегием зэІущІэ 20 иригъэкІуэкІащ, проект 36-рэ кьащтащ, абы щыщу 7-р хабэзгъэуэв щыхьэт тхьытщ.

ЕджапІэхэм я лэжьэкІэр къапщІащ 330-рэ икІи ныкъусаныгъэ зэхуэмыдэу къыщІагъэщащ мини 2-м щІигъу. Дауи, псом хуэмыдэу гупытпэ нэхъ зыхуащІар корпуцэм и нэцэнэхэр зыхэхъ Іуэхугъуэхэр щымыгъэЗнрац. Абы папщІэ министерствэм кьыхэригъэпэща сайт щхьэхэм нэгъабэ «щыхьэщащ» цыху мин 240-рэ, я гукъуэхэр, тхьэусыхэхэр, Іуэху ептыкІэхэр кьыщІауатэу.

(Кьэухыр 2-нэ нап.).

● КъБР-м и Парламентым

Дэтхэнэ сабийри анэ лъагъуныгъэ хуейщ

КЪБР-м и Парламентым Лэжьыгъэмкіэ, псэуныгъэ политикэмкіэ, узыншагъэр хъумэнымкіэ и комитетым зи чэзу зэІущІэр «Прохладнэ сабий унэ-интернатым» щригъэкІуэкІащ.

ІУЭХУЩІАПІЭМ и унафэщІ Серэдко Оксанэ депутатхэр щыгъуазэ ищІащ аэр зыІуэ гугъуехьхэр зыхуэдэм. Мы зэманым интернатым сабии 106-рэ щаІыгъщи, а псоминыкъуэдыкъуагъэкІэ пенсэ кърат. Урысейм и Федральнэ налог Іэнатіэм КъБР-м щиІэ къудамэм и нэІэ Іуэхущ-ІапІэм кьытрегъэт икІи зэрыкуэдІэкІэ зыкьыщІегъакъуэ. Апхуэдэу кьадоІэпкъуэ языныкъуэхэм деж зи цІэхэр хэІуцІыІу зыщІыну хуэмей цІыху щхьэхуэхэри. Серэдко Оксанэ а псомиф ІыщІэ яхуещІ, арэзыгъэ ар яхурикъуэкым сабийхэр тэмэму ерыскъырэ щыгъынкІэ кьызэрагъэпэщын папщІэ. Интернатым и унэр зэпэщыжкэн хуейщ, и унашъхэр кхъахэ хъуащ, Іуэхущ-ІапІэм и пщІанТІэри теплъаджэщ.

Сабий сымаджхэм махуэ кьэс яхэт, абыхэм гулъытэ яхуэзыщІ лэжьакІуэхэм ику иту я улахуэр зэрыхъэр сом мини 6,5-рэщ.

Дохутырхэр интернатым зэрыщылажьэр улахуэ ныкъуэкІэщ, медицинэ Іуэхущ-ІапІэхэм я лэжьакІуэхэм яІэ льготэхэм хуэдэ социальнэ Іуэхущ-ІапІэхэм я лэжьакІуэхэм зэрамыІэм кьыхэкІыу.

Серэдко депутатхэм, Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныгъэмкІэ министерствэм и лІыкІуэхэм елъэІуащ интернатым щаІыгъ сабийхэр зэпымыууэ зыхуэныкъуэ медицинэ Іэмэпсымэхэр кьызэращІухуну ахъшэр нэхъыбэ ящІыныжкІэ щыІэ Іэмалхэм хэпІэну.

Іуэхущ-ІапІэм зэпымычу кьелъыхъуэ сабийхэр бын зыщІыну хьэзыр щІыхэр. Нэгъабэ бынымкІэ яІэ хуитныгъэр иратажащ анищым. «Адэ-анэхэм трахауэ щыта хуитныгъэхэр иратыкьнри, сабийр и анэм хуэгъэзанри япэ лъабжьуэ кьудейщ. Ауэ адэ-анэхэм я быныр къамыщтэжми, зэральэгъуэ кьудейм сабийхэм я гукъыдэжьр хэпщыкІыу кьеІэт, я узыншагъэр иргъэфІакІуэ. Дэ кьыдгуроІуэр анэм и лъагъуныгъэмрэ и гулъытэмрэ я мыхьэнэр», - кІыкІигъащхьэжьКІащ Оксанэ.

Депутатхэр апхуэдэу тепсэлъыхьащ «КъБР-м и щІыху щхьэхуэхэм къэрал социальнэ дэІэпыкъуныгъэ етыным и Іуэхущ-ІапІэ» КБР-м и Законыр гъэзэщІа зэрыхъэм. Республикэм лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныгъэмкІэ и министрым и къуэдзэ Голочалов Николай кьызэхуэсахэр щыгъуазэ ищІащ а Законым кьызэщІиубыдэ щІыхэхэм къэралыр зэрадзэпкъыу щыкІэм.

ЕджапІэ Іуэхущ-ІапІэхэм я егъэджакІуэхэу кьуажэ щыпІэм щыгъэхуэм икІи щынэжьахэм я унэхэр зэрагъэпІым, зэрагъэнэхуэм трагъэкІуадэр мазэ кьэс ахъшэкІэ хуапшынэж. Апхуэдэ Іуэхутхьэбзэхэр хуащІэ республикэм щыпсэу нэгъуэщІ щІыхь щхьэхуэхэм, лэжьыгъэм и ветеранхэм, тылым щылэжьахэм, политикэ залымыгъэ зыкІэпІызэрахьахэм. 2012 гъэм мазэкьыкьыхьм и 1-м ирихьэлІэу гъатхэпэ мазэм пэкІуэ компенсацэр кьанэ щыныкІэу ираташ.

Комитетым хэтхэм яубыдыкъуэ КъБР-м Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныгъэмкІэ министерствэм хуэгъэза чэнджащэр. Псалъэм и хьэтырКІэ, министерствэм хуагъэлъэгъуащ щыхь щхьэхуэхэм яхуэфащэ къэрал дэІэпыкъуныгъэхэр зыхуэдэм республикэм щыпсэухэр щыгъуазэ щыныкІэу Іуэхущ-ІапІэхэм я лэжьыгъэр игъэлъэщыну, зэрагъэнэхуэм трагъэкІуадэм мазэ кьэс ахъшэкІэ хуапшынэж. Апхуэдэ Іуэхутхьэбзэхэр хуащІэ республикэм щыпсэу нэгъуэщІ щыхь щхьэхуэхэм, лэжьыгъэм и ветеранхэм, тылым щылэжьахэм, политикэ залымыгъэ зыкІэпІызэрахьахэм. 2012 гъэм мазэкьыкьыхьм и 1-м ирихьэлІэу гъатхэпэ мазэм пэкІуэ компенсацэр кьанэ щыныкІэу ираташ.

Комитетым хэтхэм яубыдыкъуэ КъБР-м Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныгъэмкІэ министерствэм хуэгъэза чэнджащэр. Псалъэм и хьэтырКІэ, министерствэм хуагъэлъэгъуащ щыхь щхьэхуэхэм яхуэфащэ къэрал дэІэпыкъуныгъэхэр зыхуэдэм республикэм щыпсэухэр щыгъуазэ щыныкІэу Іуэхущ-ІапІэхэм я лэжьыгъэр игъэлъэщыну, зэрыщыгъ къэралым я экономикэр гъэбыдэным икІи зегъэужьыным хуэгъэзауэ зэрыщытынур.

Ди гуапэщ абы езыми и унагъуэми узыншагъэ бдзэ, еф1эКІуэныгъэ, мамырыгъэ яІэну!

КъБР-м 2012 гъэм и япэ мазищым зэрызиужьар

**Республикэм Экономикэ зыужьныгъэмрэ сатумкІэ и министерствэм кьипщытэжащ КъБР-м 2012 гъэм и япэ мазищым кьыхуэдэкІуахэр. Министерствэм и макроэкономикэ къудамэм и Іэщ1агъэ1-эксперт нэхъыщхьэ Кьер Залинэ кьызэрыджИамкІэ, 2012 гъэм и япэ кварталым республикэм езым кьыщІигъэкІа товару ищащ, «хьугъуэфІыгъуэхэр кьыщІэхьныр», «сырьем елэжьныр», «электрокъарур, газыр, псыр зыщІэныжьныр зегъуэнымрэ» Іэнатіэхэм хиубыдэу лэжьыгъэу зэфІигъэкІащ сом мелуан 10,254,8-рэ и уасэ, 2011 гъэм и япэ кварталым елытауэ промышленностым кьыщІигъэкІыр процентти 135,2-м нэсащ.

ЩІЫМ кьыщІах хьугъуэфІыгъуэу сом мелуани 6 и уасэ щэхуакІуэхэм хурагъэщащ, ар 2011 гъэм и апхуэдэ льэхъэнэм елытауэ процентти 107,6-рэ мэхьу.

Сырьем елэжь Іэнатіэхэм сом мелуан 8.072,2-рэ и уасэ продукцэ е 2011 гъэм и япэ кварталым елытауэ процентти 142,9-рэ ящащ.

Электрокъаруу, газу, псыуэ сом мелуан 2.176,6-рэ и уасэ кьалэжьри трагуэшащ (2011 гъэм и япэ кварталым елытауэ процентти 100,6-рэ).

Республикэм и мэкъумэш Іэнатіэм пыщІа псомиз мы зэманым зекІуэ уасэхэм ятещІыхьауэ мэкъумэшхэкІыу сом мелуан 3.501,9-рэ е 2011 гъэм и япэ кварталым елытауэ процентти 123,7-рэ кьаІэрыхьащ.

Гъатхэр кІасэу кьызэрыкІуам кьыхэкІыу республикэм и мэкъумэш Іуэхущ-ІапІэхэм гъатхэ губгъуэ лэжьыгъэхэр нэхъ гуваэр ирагъэжьащ. Абыхэм 2012 гъэм мэлыжьыхьым и 1-м ирихьэлІэу гъатхасэ кьэкІыгъэхэр гектар мини 159-м тращащ.

Хозяйствэ лІэужьыгъуэ псомиз 2012 гъэм мэлыжьыхьым и 1-м ирихьэлІэу быдыму мин 276,1-рэ (блэкІа илъэсым и апхуэдэ зэманым елытауэ процент 13,3-кІэ нэхьыбэ), абыхэм ящыщу жэму мини 135,8-рэ (процент 20,4-кІэ нэхьыбэ), кьхуэуэ мин 54,5-рэ, мэлрэ бжэну мин 379,1-рэ яІащ.

КьыззрабжамкІэ, хозяйствэ лІэужьыгъуэ псомиз Іэщым, джэдкьэзым я лыуэ тонн мин 16,6-рэ (процентти 132,2-рэ), гъэлІу тонн мин 79,5-рэ (процентти 118-рэ), джэдкьІэу мелуан 35-рэ (процентти 105,6-рэ) кьалэжьащ.

«Ухуэнгъэ» Іыхьэм хиубыдэу лэжьыгъэу сом мелуан 855,4-рэ и уасэ е 2011 гъэм и япэ кварталым елытауэ процентти 133,1-рэ ирагъэкІуэжащ.

Организацэ псомиз фэтэр 259-рэ яухуащ. Хьэзыр ящІа псэуфІэхэр метр зэфІигъэнатІэ мини 32,7-рэ (процентти 101-рэ) мэхьу. Кьуажэхэм щаухуа уэнэхэр псори зэхэту метр зэбгъуэнатІэ мини 10,3-рэ мэхьу е 2011 гъэм и япэ кварталым елытауэ процент 17,1-кІэ нэхьыбэщ.

2012 гъэм и япэ кварталым розницэ сатум ерыскьыпхьэрэ хьэпшыпу сом мелуан 16.840,7-рэ и уасэ щащащ, товаркІэ кьэпщтэмэ, ар 2011 гъэм и япэ мазищым елытауэ процентти 7,4-кІэ нэхьыбэщ. Розницэ сатум, япэхэмк хуэдэу ерыскьыпхьэхэм елытауэ (процент 47,7-рэ) хьэпшып зэмылІэужьыгъуэхэр нэхьыбэу щащэ (процент 52,3-рэ). Ерыскьы зэмылІэужьыгъуэу, абыхэм фадэхэкІхэмрэ тутыныкъуэ хэту, мазищым сом мелуан 8.017,3-рэ и уасэ (процентти 109,2-рэ), хьэпшыпу сом мелуан 8.823,4-рэ и уасэ (процентти 105,8-рэ) иращащ.

ПщІэкІэ щІыхуэм 2012 гъэм и япэ кварталым Іуэхутхьэбзэу сом мелуан 4.222,2-рэ и уасэ е гъэ кІуам и апхуэдэ зэманым елытауэ процентти 106,6-рэ хуащащ.

КьыззрабжамкІэ, 2012 гъэм и япэ кварталым лэжьапщІэр ику иту сом 14.700-рэ хьууэ щытащ.

КЪЭРЭЩЕЙ Элеонорэ.

Тэрч районым гъатхасэ пасэр къызыхуэтыншэу щызэфІагъэкІащ. Иджыпсту хьэсэхэм уэру кьытеуваУэ тетщ хьэпщІийр, горох щхьэантІэр, зэпгъэхьыр.

КУЕЙ администрацэм мэкъумэш хозяйствэмкІэ и къудамэм и унафэщІ Уэдыхь Тимур къызэрыджИамкІэ, Тэрч районым хуэдэ тафэтес щІыпІэхэмкІэ гъатхасэр пасэу зэфІэгъэкІыным мыхьэнэ ин иІэщ икІи аращ зэлъытыжар гъэм кьрахьэлІэну гъавэм игъуэтыну бэвагъэмрэ фІагъэмрэ. Абы кьызэрыкІгъэщымкІэ, мы зэманым ирихьэлІэу щЫм иБыгъ псы Іагъэр процент 55-кІэ нэхъ мащІэ хъуащ. Кьимыдэжьэ сэбэпынагъэшхуэ кьахьауэ пхуэжьІэнукъым дунеим и щытыкІэм зэуэ зэрызизхъуэжамрэ щІэх-щІэхыурэ кьыкъуэу жьапщэхуэмрэ.

Мэкъумэш Іэнатіэхэр иджыпсту нартыхум и хэсэнмэ йоужьэрэзкІ. ЖылапхъэфІэхэр зыІэрагъэхьащ, дагъэгъэсыныпхъэхэмкІи тхьэусыхафэ яІэкъым. ЩІыпІэщІыпІэхэм тегуэшауэ губгъуэ лэжьыгъэхэр мэкъумэш техникэу 55-м кьрахьэлІэ.

Мы зэманым уафэщІхэр нэхъ зытегуэвыхь Іуэхугъуэхэм ящыщу щІыр бэджэнду кьэзыщта куэдым кьатехуэ уасэр зэрамытыр. А Іэхэмкіэ щытыкІэр щыпсэхъыфІщ Новэ Балкария, Новэ Хьэмидей, Терекскэ жылагъуэхэм. Ауэ щыхъуэкІэ мы щІыпІэхэм щЫм и зэхэльыкІэмрэ дунеим и щытыкІэмрэ щыпэхъыфІу щытткъым. АрщхьэкІэ абы емылъытауэ, бэджэндырылажьэхэр Іуэхум тэмэму зэрыбГъэдыхьэным хущІокъу. Мыбдежым кьуажэдэсхэм кьагурыІуэркъым мы гъэм зыхуей хуэзэу зезымыхьэф икІи щЫм и уасэр зымытхэм я гъавэ щІапІэхэр аукцион мардэхэм тету нэгъуэщІ щІыпІэ кьикІаХэм хуагъэкІуэтэнкІэ зэрыхьунур. Абы кьрикІуэнур къэпльытэмэ, ящыныкъуэ жылагъуэдэсхэр щІыншэ хъунри хэльщ. Абы кьыхэкІыу иджыпсту район, жылагъуэ администрацэхэм я Іэщ1агъэмкІэр гъаныэгъэкІэхэм йопсэльыІэ, Іуэхум и щытыкІэм щыгъуазэ ящІ.

ЖАНХЪУЭТ Зуэ.

● Тэрч куэй

Зытегуэвыхьи щыІэщ

КУЕЙ администрацэм мэкъумэш хозяйствэмкІэ и къудамэм и унафэщІ Уэдыхь Тимур къызэрыджИамкІэ, Тэрч районым хуэдэ тафэтес щІыпІэхэмкІэ гъатхасэр пасэу зэфІэгъэкІыным мыхьэнэ ин иІэщ икІи аращ зэлъытыжар гъэм кьрахьэлІэну гъавэм игъуэтыну бэвагъэмрэ фІагъэмрэ. Абы кьызэрыкІгъэщымкІэ, мы зэманым ирихьэлІэу щЫм иБыгъ псы Іагъэр процент 55-кІэ нэхъ мащІэ хъуащ. Кьимыдэжьэ сэбэпынагъэшхуэ кьахьауэ пхуэжьІэнукъым дунеим и щытыкІэм зэуэ зэрызизхъуэжамрэ щІэх-щІэхыурэ кьыкъуэу жьапщэхуэмрэ.

Мэкъумэш Іэнатіэхэр иджыпсту нартыхум и хэсэнмэ йоужьэрэзкІ. ЖылапхъэфІэхэр зыІэрагъэхьащ, дагъэгъэсыныпхъэхэмкІи тхьэусыхафэ яІэкъым. ЩІыпІэщІыпІэхэм тегуэшауэ губгъуэ лэжьыгъэхэр мэкъумэш техникэу 55-м кьрахьэлІэ.

Мы зэманым уафэщІхэр нэхъ зытегуэвыхь Іуэхугъуэхэм ящыщу щІыр бэджэнду кьэзыщта куэдым кьатехуэ уасэр зэрамытыр. А Іэхэмкіэ щытыкІэр щыпсэхъыфІщ Новэ Балкария, Новэ Хьэмидей, Терекскэ жылагъуэхэм. Ауэ щыхъуэкІэ мы щІыпІэхэм щЫм и зэхэльыкІэмрэ дунеим и щытыкІэмрэ щыпэхъыфІу щытткъым. АрщхьэкІэ абы емылъытауэ, бэджэндырылажьэхэр Іуэхум тэмэму зэрыбГъэдыхьэным хущІокъу. Мыбдежым кьуажэдэсхэм кьагурыІуэркъым мы гъэм зыхуей хуэзэу зезымыхьэф икІи щЫм и уасэр зымытхэм я гъавэ щІапІэхэр аукцион мардэхэм тету нэгъуэщІ щІыпІэ кьикІаХэм хуагъэкІуэтэнкІэ зэрыхьунур. Абы кьрикІуэнур къэпльытэмэ, ящыныкъуэ жылагъуэдэсхэр щІыншэ хъунри хэльщ. Абы кьыхэкІыу иджыпсту район, жылагъуэ администрацэхэм я Іэщ1агъэмкІэр гъаныэгъэкІэхэм йопсэльыІэ, Іуэхум и щытыкІэм щыгъуазэ ящІ.

ЖАНХЪУЭТ Зуэ.

«2012 гъэм, 2013, 2014 гъэхэм я лъэхъэнэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетым и Іуэхукі» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым зэхъуэкІныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым хуэгъэзауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым **унафэ ещІ:**

1. «2012 гъэм, 2013, 2014 гъэхэм я лъэхъэнэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетым и Іуэхукі» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законым зэхъуэкІныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Законыр къэщтэн.

2. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм чэнджащэтын 2012 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетым щыпсэхащІэкІэ:

1) транспортымкІэ налогыу, дыдэхэзыхъурейхь дунейм зэранигъэ зэрыратым щІат уасэу, кьинэмыщІ налогыу, ахъшэу кьыхэкІынур щІэрыщІэу кьибжьыну;

2) 2012 - 2017 гъэхэм ятещІыхьа «Псы кьабзэ» республикэ программэр гъэзэщІэным трагъэкІуэдэн папщІэ сом мелуан 90,0 хуэдизу;

3) пхьэнкІийхэр щыгъэхадз заводыр 2012 гъэм щІын яухьн папщІэ яхуримыкъуу ахъшэр хуэхьну;

4) 2012 - 2015 гъэхэм ятещІыхьа «ЩІыуэпсым, техникэр кьэгъэсэбэныным пыщІа щынагъуэхэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыгъэмэщІэнымрэ кьызэрымыкІуэ щытыкІэхэм я зэхуэхьэ гъэзэкІуэжьыныр» республикэ программэ хэхар гъэзэщІэным трагъэкІуэдэн папщІэ сом мелуан 12,0 хуэдизну.

3.Мы Законыр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и деж егъэхьын Іэ щІндзын икІи щыхуэхэр щыгъуазэ ищІын папщІэ.

4. Мы Унафэм кьару егъуэт кьыщащта махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэщ1ым и япэ кьуэдзэ

ЖАНЫМ Руслан

Налшык къалэ
2012 гъэм мэлыжьхьыхьм и 26-м
№1110-П-П

Къэбэрдей-Балъкъэрри хеубыдэ

КъБР-м спортымкІэ, туризмымрэ курортэмкІэ и министрым и къуэдзэ Улаков Юсупрэ министерствэм, курортэмрэ туризмымрэ зегъэужьыныжьмкІэ и департаментым и къудамэм и унафэщІ Отаров Махъти́рэ хэтщ Нартсанэ къэлэм щІегъэкІуащ, «ЩІыхум зегъэужьыныжьмкІэ и инвестицэхэр кьыхуэзэщІэгъэуІуэн» ІХ дунейпсо зэхуэсым. Ар ТуризмымкІэ федеральнэ агентствэмрэ УФ-м Спортымкіэ, туризмымрэ щІалэгъуалэ политикэмкІэ и министерствэмрэ я дэІэпыкъуныгъэкІэ кьызэригъэпэщащ Ставрополь крайм Экономикэ зыужьныгъэмкІэ и министерствэм.

ЗэІущІэм хиубыдэу зэрытримым и Іэнатіэм щызэдэлэжьэныжьмкІэ я мурадхэм теухуа зэгурыІуэныгъэм Іэ щІадзащ Кавказ Ищхьэрэ, Ищщ федеральнэ округхэм я лІыкІуэхэм. ЗэгурыІуэныгъэм хеубыдэ Къэбэрдей-Балъкъэрри.

Республикэм и лІыкІуэхэр апхуэдэу жыджэру хэтащ «ЩІыхум зегъэужьыныжьмкІэ и инвестицэхэр кьыхуэзэщІэгъэуІуэн. ЩІынагъэхэм я сценариерэ зыужьныгъэмкІэ кьалэнэкъэ» пленар зэІущІэмкІ.

Зэхьыхьэм хиубыдэу щІэныгъэ конференцэхэр ирагъэкІуэкІащ, гъэлъэгъуэныгъэ зэмылІэужьыгъуэхэр кьызэрагъэпэщащ.

ГЪЭУНЭ Светланэ,
КъБР-м Спортымкіэ, курортэмрэ туризмымкіэ и министерствэм и пресс-лъхуащІэм и лэжьакІуэ.

● КъБР-м и Парламентым

Дэтхэнэ сабийри анэ лъагъуныгъэ хуейщ

КъБР-м и Парламентым Лэжьыгъэмкіэ, псэуныгъэ политикэмкіэ, узыншагъэр хъумэнымкіэ и комитетым зи чэзу зэІущІэр «Прохладнэ сабий унэ-интернатым» щригъэкІуэкІащ.

ІУЭХУЩІАПІЭМ и унафэщІ Серэдко Оксанэ депутатхэр щыгъуазэ ищІащ аэр зыІуэ гугъуехьхэр зыхуэдэм. Мы зэманым интернатым сабии 106-рэ щаІыгъщи, а псоминыкъуэдыкъуагъэкІэ пенсэ кърат. Урысейм и Федральнэ налог Іэнатіэм КъБР-м щиІэ къудамэм и нэІэ Іуэхущ-ІапІэм кьытрегъэт икІи зэрыкуэдІэкІэ зыкьыщІегъакъуэ. Апхуэдэу кьадоІэпкъуэ языныкъуэхэм деж зи цІэхэр хэІуцІыІу зыщІыну хуэмей цІыху щхьэхуэхэри. Серэдко Оксанэ а псомиф ІыщІэ яхуещІ, арэзыгъэ ар яхурикъуэкым сабийхэр тэмэму ерыскъырэ щыгъынкІэ кьызэрагъэпэщын папщІэ. Интернатым и унэр зэпэщыжкэн хуейщ, и унашъхэр кхъахэ хъуащ, Іуэхущ-ІапІэм и пщІанТІэри теплъаджэщ.

Сабий сымаджхэм махуэ кьэс яхэт, абыхэм гулъытэ яхуэзыщІ лэжьакІуэхэм ику иту я улахуэр зэрыхъэр сом мини 6,5-рэщ.

Дохутырхэр интернатым зэрыщылажьэр улахуэ ныкъуэкІэщ, медицинэ Іуэхущ-ІапІэхэм я лэжьакІуэхэм яІэ льготэхэм хуэдэ социальнэ Іуэхущ-ІапІэхэм я лэжьакІуэхэм зэрамыІэм кьыхэкІыу.

Серэдко депутатхэм, Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныгъэмкІэ министерствэм и лІыкІуэхэм елъэІуащ интернатым щаІыгъ сабийхэр зэпымыууэ зыхуэныкъуэ медицинэ Іэмэпсымэхэр кьызэращІухуну ахъшэр нэхъыбэ яІэщІыну.

Іуэхущ-ІапІэм зэпымычу кьелъыхъуэ сабийхэр бын зыщІыну хьэзыр щІыхэр. Нэгъабэ бынымкІэ яІэ хуитныгъэр иратажащ анищым. «Адэ-анэхэм трахауэ щыта хуитныгъэхэр иратыкьнри, сабийр и анэм хуэгъэзанри япэ лъабжьуэ кьудейщ. Ауэ адэ-анэхэм я быныр къамыщтэжми, зэральэгъуэ кьудейм сабийхэм я гукъыдэжьр хэпщыкІыу кьеІэт, я узыншагъэр иргъэфІакІуэ. Дэ кьыдгуроІуэр анэм и лъагъуныгъэмрэ и гулъытэмрэ я мыхьэнэр», - кІыкІигъащхьэжьКІащ Оксанэ.

Депутатхэр апхуэдэу тепсэлъыхьащ «КъБР-м и щІыху щхьэхуэхэм къэрал социальнэ дэІэпыкъуныгъэ етыным и Іуэхущ-ІапІэ» КБР-м и Законыр гъэзэщІа зэрыхъэм. Республикэм лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныгъэмкІэ и министрым и къуэдзэ Голочалов Николай кьызэхуэсахэр щыгъуазэ ищІащ а Законым кьызэщІиубыдэ щІыхэхэм къэралыр зэрадзэпкъыу щыкІэм.

ЕджапІэ Іуэхущ-ІапІэхэм я егъэджакІуэхэу кьуажэ щыпІэм щыгъэхуэм икІи щынэжьахэм я унэхэр зэрагъэпІым, зэрагъэнэхуэм трагъэкІуадэр мазэ кьэс ахъшэкІэ хуапшынэж. Апхуэдэ Іуэхутхьэбзэхэр хуащІэ республикэм щыпсэу нэгъуэщІ щІыхь щхьэхуэхэм, лэжьыгъэм и ветеранхэм, тылым щылэжьахэм, политикэ залымыгъэ зыкІэпІызэрахьахэм. 2012 гъэм мазэкьыкьыхьм и 1-м ирихьэлІэу гъатхэпэ мазэм пэкІуэ компенсацэр кьанэ щыныкІэу ираташ.

Комитетым хэтхэм яубыдыкъуэ КъБР-м Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныгъэмкІэ министерствэм хуэгъэза чэнджащэр. Псалъэм и хьэтырКІэ, министерствэм хуагъэлъэгъуащ щыхь щхьэхуэхэм яхуэфащэ къэрал дэІэпыкъуныгъэхэр зыхуэдэм республикэм щыпсэухэр щыгъуазэ щыныкІэу Іуэхущ-ІапІэхэм я лэжьыгъэр игъэлъэщыну, зэрагъэнэхуэм трагъэкІуадэм мазэ кьэс ахъшэкІэ хуапшынэж. Апхуэдэ Іуэхутхьэбзэхэр хуащІэ республикэм щыпсэу нэгъуэщІ щІыхь щхьэхуэхэм, лэжьыгъэм и ветеранхэм, тылым щылэжьахэм, политикэ залымыгъэ зыкІэпІызэрахьахэм. 2012 гъэм мазэкьыкьыхьм и 1-м ирихьэлІэу гъатхэпэ мазэм пэкІуэ компенсацэр кьанэ щыныкІэу ираташ.

Комитетым хэтхэм яубыдыкъуэ КъБР-м Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныгъэмкІэ министерствэм хуэгъэза чэнджащэр. Псалъэм и хьэтырКІэ, министерствэм хуагъэлъэгъуащ щыхь щхьэхуэхэм яхуэфащэ къэрал дэІэпыкъуныгъэхэр зыхуэдэм республикэм щыпсэухэр щыгъуазэ щыныкІэу Іуэхущ-ІапІэхэм я лэжьыгъэр игъэлъэщыну, зэрыщыгъ къэралым я экономикэр гъэбыдэным икІи зегъэужьыным хуэгъэзауэ зэрыщытынур.

Ди гуапэщ абы езыми и унагъуэми узыншагъэ бдзэ, еф1эКІуэныгъэ, мамырыгъэ яІэну!

УРЫСМАМБЭТ Баллэ.

Ливанми щыщІидзэрэ?

Триполи (Бейрут илъэс 100-м ирихьэлІэу) щыІэ дзэр къкъэщІэкІыу. Ливаныр и дзэзешхэм я къалэм йыхьэу зауІлІэмрэ бронетехникэмрэ яГъэкІуащ, вэсэмахуэ щыщыхьащхьэм ислъам партым щыщхэм. Нэр тэмкъ щхьыщхьэр ямыбыдэ щытыкІэр абы аргуэру кьыщыззэІыхьа нэхъ. Утым щыгъэхуэса щІалэгъуалэр хуэхъэзырыр дзэм зэрзэуэнум. Атэгъэм властым наубыдыкьым партым щыщу, террористхэм ящІауэ гурыщхьэу зыхуащІу ягъэтІысахэр кьаутІыщыжьыну. Апхуэдэхэм ящыщщ хабзэм къемыдзэгъыу Сирием Іащхьэу зыщІэу ящыбыдэ Щади аль-МУлаин.

Я диным елытаКІэр кьалэр хьэбдо-хьэбдэуэр зэрыгъэгуэша хьуащ. Суннитхэмэ алаваитхэмрэ я хьэбдэхэр зэпэщІэзыгъэкІуэт блокпостым и деж зэхуэсу гуащІэхэр щокІуэкІ. Абы игъэгужьеи щІыхухэм кьалэрябгынэ. Сымаджещхэм уІэгъэгу ирашэлІащ щІыху 76-рэ, сабийхэри щыхубзхэри яхэту. ЩІыхуи 8 хэкІуэдащ, зыр зауэлІу аращ. Кьаугъэм къэралыр псор зэщІищтэнкІэ щынагъэщхуэ щыІэщ.

Алыджым егъэгузавэ

Евро ахъшэр щыщкІэкІуэ къэралхэм финансхэмкІэ я министрхэр зэІущІа нэхъ. ЕвроГуным и унафэщІ Жан-Клод Юнкер журналистхэм зэраджриІамкІэ, ар зи Іуэщхьэ зэгурыкІныгъэм мурад быдэ ищІащ Алыджыр евро зонэм кьыхэнэ хуейу.

- Зэи къэмыхьуауэ Алыджыр ноб егъэлеяу хуэныкъуэщ зэхъуэкІныгъэхэм. Дэ зи гугъу щІыпІэ абы и бюджетыр ткІийуэ зэригъэзащІэм тІасхьаПІэ гуэр хэтхьэнракьым, - жеІэ Жан-Клод Юнкер.

Еврогупыр щогугъ зэрыхьукІэ нэхъ псынщІэу Алыджым и правительствэр кьызэрагъэпэщу, абы финансэ Іуэхухэм халхьэ зэхъуэкІныгъэхэм пащэнщ парламентым щыпхигъэкІыфыным. Араш дэІэпыкъуэу хуаутІыщын хуейуэ яубыдыхуауэ щыта евро меларди 5,2-м щыщу (ар етІуанэу хухаха Іыхьэм и закъуэ) евро меларди 4,2-р иджыблагъэ Алыджым щыІэрагъэхьари. Кьэна евро зы меларди абы аутІыщыжыну мэкъуауэгъэм и япэ махуэхэм.

АрщхьэкІэ Алыджым и Правительствэр кьызэрэпэщІыным теухуа зэпсалъэныгъэхэр накъыгъэм и 6-м щыщІэдзауэ (парламентым зэрыхахрэ) йокІуэкІри, депутатхэр зэгурыІуэным и нэщэнэ лъэпкъ зэкІэ щыІэкъым.

Мыарзэхэм я пэкІуэхэр

Дыгъуасэ пщэдджыжьым Испанием и полицэм аргуэру зэбгрихуащ Пуэрта дель Соль утыкум пэкІу щызыгъэкІуэкІэхэр.

Ар мыарзэхэм» я зэщІэхъеемыгъэм иджыри «накьыгъэм и 15-м и щэІэ

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

«Щ1алэгъуалэ правительствэм и Іэухукіэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым 2008 гъэм бадзэуэгъуэм и 25-м къыдигъэкІа Указ №85-УП-м, а Указымкіэ къащта положенэхэм зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Указ

1. «Щ1алэгъуалэ правительствэм и Іэухукіэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым 2008 гъэм бадзэуэгъуэм и 25-м къыдигъэкІа Указ №85-УП-м, а Указымкіэ къащта положенэхэм мы къыкІэлъыкІуэ зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэн:

а) Указым:

псалъащхьэми здэщыІэкІыу тхыгъэми «правительство» псалъэм ипэ къихуэу зыхуэфащэ падежхэм иту «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и» жиІэу дащІыгъужьи;

пункт 2-м и еплІанэ абзацым къару имыІэжу къальытэн;

б) Щ1алэгъуалэ правительствэм техуэуа Положенэм:

псалъащхьэм дэщІыгъужьи «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и» жиІэу;

здэщыІэкІыу тхыгъэм хэт «Президент» псалъэр зыхуэфащэ падежхэм иту «Іэтащхьэ» псалъэмкІэ зэхъуэкІын;

пункт 1.1-м и япэ абзацым хэт «правительство» псалъэр зэхъуэкІын «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щ1алэгъуалэ правительства (адэкІэ - Щ1алэгъуалэ правительство)» псалъэхэмкІэ;

пункт 3.1-м и япэ абзацыр мы къыкІэлъыкІуэм хуэдэу къэхьын:

«3.1. Щ1алэгъуалэ правительствэр конкурскІэ къызэрагъэпэщ зи ныбжьыр илъэс 27-м ф1эмыкІа (конкурсым хэтын папщІэ документхэр щата махуэм ирихьэлІэу), Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыпсэу, студенту, аспиранту щыт е профессиональнэ курыт е джаІэ, профессиональнэ ешІэ, образованиер зыхуэгъэгъуэтыр, мы къыкІэлъыкІэ мурадхэр зыхуэзыгъэувыжхэм ящыщу:»;

пункт 3.4-м и япэ абзацым хэт «, абыхъэм ящыщу япэр, правительствэм хэтхэр» псалъэхэр зэхъуэкІын «министрхэри» жиІэу;

пункт 3.8-м и еплІанэ абзацым къару имыІэжу къальытэн;

пункт 4.4-м хэт «япэ къуэдзэм» псалъэхэр зэхъуэкІын «къуэдзэхэм ящыщ зым» жиІэу;

пункт 4.18-м хэт «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и властым и гъэзэщІакІуэ органхэмрэ» псалъэхэр зэхъуэкІын «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и властым и гъэзэщІакІуэ органхэмрэ щІыпІэ унафэр зезыГъакІуэ органхэмрэ» жиІэу;

пункт 4.23-м хэт «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым и Администрацэм зэфІегъэкІ» псалъэхэр зэхъуэкІын «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым и Администрацэмрэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Щ1алэгъуалэм я Іуэхущхьэмрэ и министерствэмрэ зэфІагъэкІ» жиІэу;

в) Щ1алэгъуалэ правительствэр къызэгъэпэщыныкІэ конкурсым техуэуа Положенэм:

псалъащхьэм дэщІыгъужьи «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм» жиІэу;

тхыгъэм здэщыІэкІыу зыхуэфащэ падежхэм иту хэт «Президент» псалъэр зэхъуэкІын зыхуэфащэ падежхэм ит «Іэтащхьэ» псалъэмкІэ;

пункт 1.1-м дэщІыгъужьи «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм (адэкІэм - Щ1алэгъуалэ правительствщ)» жиІэу;

пункт 1.3-м абзац дэщІыгъужьи мы къыкІэлъыкІэм хуэдэу ягу:

«Конкурс комиссэм и лэжьыгъэм а комиссэм и унафэщІым и унафэкІэ а зэманым лажьэ Щ1алэгъуалэ правительствэм и унафэщІым хыхъашэ хъунущ, ар ешІэр конкурсым хэмыт нэужьым.»;

Пункт 1.4-м дэщІыгъужьи «, ауэ зы пІалъэ нэхъ мынэхъыбэкІэ» псалъэхэр.

2. Къару имыІэжу къэлъытэн «Щ1алэгъуалэ правительствэм и зэхэлъыкІэм, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Указ №85-УП-мкІэ къыщтам, зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхьэным и Іэухукіэ» Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым 2009 гъэм бадзэуэгъуэм и 9-м къыдигъэкІа Указ №97-УП-м.

3. Мы Указым къару егъуэт официальнэу къыщытрадза махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КЪАНОКЪУЭ Арсен

Налшык къалэ
2012 гъэм мэлыжьхыым и 20-м
№66-УГ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щ1алэгъуалэ правительствэм и зэхэлъыкІэм и Іэухукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Унафэ

2012 гъэм мэлыжьхыым и 20-м №28-РГ

1. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щ1алэгъуалэ правительствэм и зэхэлъыкІэр къэщтэн мы Унафэм и гуэдзным зэритым хуэдэу.

2. Мы Унафэм къару егъуэт Іэ щыщІэзэда махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КЪАНОКЪУЭ Арсен

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм 2012 гъэм мэлыжьхыым и 20-м мэлыжьхыым и Унафэ №28-РГ-мкІэ къыщтащ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щ1алэгъуалэ правительствэм и зэхэлъыкІэм и Іэухукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Унафэ

2012 гъэм мэлыжьхыым и 20-м №29-РГ

1. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щ1алэгъуалэ правительствэр къызэгъэпэщыныкІэ конкурс комиссэм хэтхэр къэщтэн мы унафэм и гуэдзэным зэритым хуэдэу.

2. Къару имыІэжу къэлъытэн:

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым 2008 гъэм бадзэуэгъуэм и 25-м къыдигъэкІа Указ №52-РП-м;

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым 2009 гъэм мэлыжьхыым и 10-м къыдигъэкІа Унафэ №42-РП-м;

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым 2009 гъэм фокІадэм и 16-м къыдигъэкІа Унафэ №77-РП-м.

3. Мы Унафэм къару егъуэт Іэ щыщІэзэда махуэм щегъэжьауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КЪАНОКЪУЭ Арсен

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм 2012 гъэм мэлыжьхыым и 20-м къыдигъэкІа Унафэ №29-РГ-мкІэ къыщтащ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щ1алэгъуалэ правительствэм и зэхэлъыкІэм и Іэухукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щ1алэгъуалэ правительствэм и къызэгъэпэщыныкІэ конкурс комиссэм хэтхэр

УнафэщІыр
УнафэщІым и къуэдзэр
УнафэщІым и къуэдзэр
Къэрал мылъкумрэ щІы Іуэхухэмкіэ министрыр
Гъэзэгъ хозяйствэмкІэ министрыр
ПсэупІэ-коммуналнэ хозяйствэмкІэ министрыр
Уэныщагъэр хъумэныкІэ министрыр
Щэнхабзэмкіэ министрыр
Мэз хозяйствэмкІэ министрыр
Егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ министрыр
Щ1алэгъуалэм я Іэухухэмкіэ министрыр
Жылагъуэ, дин зэгухьэныгъэхэм я Іэухухэмкіэ министрыр
ЦІыхухэр лжьэлІэкІэ къызэгъэпэщыныкІэ министрыр
ЦІыхубз хъыбарегъащІэ Іэнатіэхэмкіэ министрыр
Тарифхэмрэ энергетикэмкІэ министрыр
ЩІыуэпс хъугъуэфІыгъуэхэмрэ экологиемкІэ министрыр
ПромышленностымкІэ, связьмрэ информатизацэмкІэ министрыр
Мэкъумэщ хозяйствэмкІэ министрыр
Спортымкіэ, туризмымрэ курортхэмкІэ министрыр
Ухуэныгъэмрэ архитектурэмкІэ министрыр
Транспортымкіэ министрыр
Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьныныгъэмкІэ министрыр
Финансхэмкіэ министрыр
Экономикэ зыужьныныгъэмрэ сатумкІэ министрыр

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Щ1алэгъуалэ правительствэм и къызэгъэпэщыныкІэ конкурс комиссэм хэтхэр

Жамборэ В. С. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и Унафэщ1ыр *(конкурс комиссэм и унафэщІыр)*

Уянаев К. Хь-М. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унфэщ1ым и къуэдзэр *(конкурс комиссэм и унафэщІым и къуэдзэр)*

Василенко А. А. - Прохладнэ муниципальнэ районым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэм и къалэнхэр зыгъэзащІэр *(зэгурыІуэу)*

Власов А. А. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и Унафэщ1ым и къуэдзэр - къэрал къулыкъум, кадрхэм, щІыпІэ унафэр зегъэкІуэным я Іуэхухэмкіэ управленэм и унафэщІыр

Жэрыкъуэ Б. Хь. - Урысей Федерацэм Мэкъумэщ хозяйствэмкІэ и министерствэм и «КІуэкІуэ В. М. и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал мэкъумэщ академие» профессиональнэ щІэныгъэ зэхъуэкІхьэ щ1ыгъэгъуэт федеральнэ къэрал ещ1ыгъэ и ректорыр *(зэгурыІуэу)*

Къэрэмырзэ Б. С. - «Бэрбэч Хь.М. и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университет» профессиональнэ щІэныгъэ зэхъуэкІхьэ щ1ыгъэгъуэт федеральнэ къэрал бюджет ещ1ыгъэ и ректорыр *(зэгурыІуэу)*.

Къуэшырокъуэ З. Къ. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и Унафэщ1ым и ягъэзэнкІэ зыгъэзащІэр *(зэгурыІуэу)*

Мусуков А. ТІ. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм экономикэ зыужьныныгъэмрэ сатумкІэ и министрыр

Темиржанов М. О. - Шэрэдж муниципальнэ районым и щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэм и къалэнхэр зыгъэзащІэр *(зэгурыІуэу)*

Хъыжьокъуэ С. Б. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щІалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и министрыр *(конкурс комиссэм и секретарщ)*

Хъэкъул М. Хь. - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Администрацэм и Унафэщ1ым и Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Аппаратым и унафэщІыр

Щ1ьхьэгъэпсо С. Хь.- Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ и министрыр

Эфендиев Ф. С. - «ГъуэзджэмкІэ Кавказ Ищхьэрэ къэрал институт» профессиональнэ щІэныгъэ зэхъуэкІхьэ щ1ыгъэгъуэт федеральнэ къэрал ещ1ыгъэ и проректорыр *(зэгурыІуэу)*.

Щ1ыгъэхэмкІэ Дунейпсо Адыгэ Академием и зэІуцІэ Мейкъуапэ щекІуэкІащ. Бысымэм хъэщІэхэр ирагъэжьэж. *2000 гъэ*

Гугъуехьхэм я лъабжьэр

(КІэухыр. Пэщ1эдзэр 1-нэ нап.).

Нужьрей илъэсхэм кІыуфыбыдэу гулъытэшхуэ хуащІащ ещ1ащІэхэр зыхуэйзыхуэфІкІэ къызэгъэпэщыныкІэ. Псалъэм папщІэ, мафІэс къэмыгъэхьныкІэ Іэмэпсымэхэр щагъэуващ курыт ещ1ащІэу 258-м. Ар школ псоми я процент 96-рэ мэхъу. Ящ1ы ахэр къызэрагъэпэщ щ1ыпІэгъэщІапІэр зэтеубгъэным телажьэ видеоІэмэпсымэхэмкІэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и курыт ещ1ащІэхэм ещ1ащІэу тІысыпІэу яІэм и бжыгъэм 2006 гъэм щ1ыщІэдзауэ хащІэхъуащ минн 6 хуэдизкІэ. Абы щ1ыщу 3040-р къыщ1эрагъэпэщыр нэгъабзщ. Ар хуэдэ щ1ыкІэкІэ нэхъыбэ хъуащ ещ1ащІэхэм я бжыгъэр.

Урысей Федерацэм и бюджетым къыгъэпщІащ ещ1ащІэгъэмкІэ министрым къызэрагъэпэщыныгъэмкІэ, псэупІэ хуэныкьуэ щ1ыпІэ зыужьныгъэмрэ щІэныгъэмрэ хиІхьэ мылъкумрэ зегъэту толажьэ Іэнатіэр зыхуэныкьуэ псомкІи къызэпэщыныгъэ. Псалъэм папщІэ, 2010 - 2011 гъэхэм курыт ещ1ащІэхэм къызхуащхуэ сабийхэм папщІэ автобуси 6, медицинэм и Іэмэпсымэщ1э 177-м теІыдащ1эщ сом мелуани 8,6-рэ, ещ1ащІэхэм Іэрагъэхьащ сом мелуан 63-м щІигъу и уасэ компьютер 2355-рэ, зэгъэзэщІэхэр. Егъэджэныгъэмрэ ещ1ащІэхэмрэ ИнтернеткІэ къызэгъэпэщыныгъэ 2010 гъэм сом мелуан 11,6-рэ, мы гъэм сом мелуан 12,4-рэ трагъэкІуэдащ. А псом и фІыгъэкІэ, КъБР-м и ещ1ащІэхэм щ1ыщу процент 64-р иджырей мардэхэм тету ирагъэджэф.

Министр Щ1ьхьэгъэпсо Сэфарбий къыгъэлъэгъащ зыпэрыт Іэнатіэм щ1ыпІэ зэрагъэхьа нэгъуэщІ екъуІэныгъэ куэд, арщхьэкІэ республикэм и Іэтащхьэ Къанокъуэ Арсен арэзы къыщІакъым абы жиІам.

Правительствэм и Унафэщ1 Гертер Иван гу льитащ ещ1ащІэщІэхэм я нобэрей щ1ыпІэр, мардэхэм кІымытІасэж ещ1ащІэхэм я тепІэр зыхуэдэр слайдэмкІэ къыгъэлъэгъуэну министрым Іэмал зэриІам, ауэ ар абы къызэримыгъэсэбэпам.

Парламентым и Унафэщ1 Чеченов Ануар кІыхьиІэщащ ещ1ащІэмрэ щІэныгъэмрэ щІэныгъэмрэ екъуІа программэ куэд республикэм зыщ1ыплажьэр, ауэ аэр ирикъуу гъэзэщІа хъуэу кІыпІытакІым. Ар и лъабжьэу, Чеченов Ануар Щ1ьхьэгъэпсо Сэфарбий уплІэ зыбжанэкІэ зыхуигъэзащ: Сыт хуэдиз сабий зеиншэ псэупІэ хуэныкьуэу республикэм щ1ыпсэур? Псыунэ къудейкІи къызэмыгъэпэщауэ КъБР-м иІэр школ дапщэ? Чеченов Ануар и упщІэхэм щ1ыщу аэр нэхъ тыншэрат.

Абыхъэм жэуап щ1аритым, егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ министрым къызэрагъэпэщ1ауэ, псэупІэ хуэныкьуэ сабий зеиншэу республикэм щопсэу 884-рэ. КъБР-м и ещ1ащІэ 287-м щ1ыщу 110-м хуэдизым псыунэ щІэтхъым. Ещ1ащІэ 38-м щеджэр апхуэдизкІэ щ1ыхьмащ1эщи, иригъаджэ щ1ыхьбжьыгъэм тещ1ыхьауэ егъэджакІуэхэм улахуэ хуагъэзыВыну Іэмал яГъуэтыркъым

КъБР-м и Іэтащхьэм гу льитащ егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ министрыр Іуэхухэм хэІэтыкІауэ, нэхъыфІ ящ1ыгъэ. Ар и лъабжьэ

ЛОХВИЦКИЙ Михаил (Аджыкъу Джэрий)

Уафэгъуагъуэ макъ

148

Повестым щыщ пычыгъуэхэр

Лохвицкий Михаил и «Уафэгъуагъуэ макъ» повестыр адыгэхэм ди гъэлъапэ щыщу гупмыхухэр лъэхъэнэхэм ятеуухуащ. Тхыгъэм щыщ Іыхьэхэр ди газетым кьытедгъэзауэ щытащ нэхьапэуджкІэ. Газетеджэхэм фи лЪэУкІэ «Адыгэ псалЪэм» и нобэрей кьыдэжкІыгъуэм повестым и пэщІэдзэр идот, абы кьыкІэлъыплъэнущ тедмыдза адрей Іыхьэхэри.

Си адэшхуэ Лохвицкий Э. П. (Аджыкъу-Джэрий) и фэеплъ

«Цыхъу псори зы лъэпкьыу щытщ, иджы зэбгрыкІащ армыхъу…»

Къэралым и ней зыщыхуа сэ, Кайсаров Яков, щыІпІэ пхыдзам, Тунгуз псыщхъ, е тунгузхэр зэреджэмкІэ,Ангара, сыкъыщыщыхутами кьалэмыр кьэщтащ щхьэгъусэгъуэ зыбжанэ иІэщ. Сэ сагъэкъуэншащ дзэм сепцыжауэ, пащтых унагъуэм хуэмыфащэ есПэсауэ пцы кьыстральхъэрэ. Пэжыр жыгІэмэ, щхьэусы

Лъэпкъ щхьэхуитыныгъэм и джакIуэ

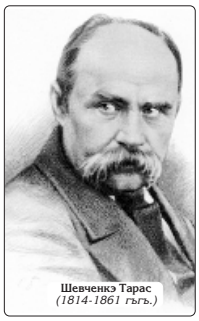

Шевченкэ Тарас
(1814-1861 гъэ.)

УКРАИНЭМ щынэхъ цIэрыIуэ дыдэхэм ящыщщ абы и литературэм и классикыщ ялытэ Шевченкэ Тарас Ар Черкасск областым щыщ Звенигород куейм и Моринцы къуажэм 1814 гъэм и мазае мазэм кьыщалъхуащ. МэкъумэшыщIэ лIыщIэ унагъуэм кьыщалъхуа ящыгъуэм, ар Iэхъуэу Насрэн Жьакlэ Ирапхауэ кIэрыт къырыжь дакlэм, Бгъэжьыр еIуухукlэ и тхьэмщIыгъум, Къурш щхьэ тхъуахэр гыжкlэ зэщIэгъуагъуэу? Бгъэжьыр йоуIу, зэхиуIхьу дзажэр, Икъутэу и гур, ирихьфи и фэр, ГъащIэр зыIыгъ лъыр иримыфыфу. Ерыщ екIуауэ бгъажь жагъуэм пэщIэту, Гур мэдыхьэшх, кьеуэн хущимыгъэту: Хэкlынкъым си псэр, си щхьэхуитыныгъэрщ Къару уахътыншIэу сызэтезыIыгъэр. Нэпсейм хы лъащIэм щищIэфынкъым хьэсэ, Къиззуфынкъым уахътыншIэпсэ, Абы нэхъуейуэ, тщIифыкIыфми ди лъыр, Тхьэ, текIуэфынкъым Уи уахътыншIэ псалъэм. Ди фарэкъым Уэ дынодэуэну! Къыттемыхуэ Уи хьэкумыр тщIыну! Гугъапlэ мащIэр щIэтIыгъэну Къытхуэнэж закъуэри дыгъынырщ. Къытщодыхьэшхыр ауаныщIу щIыIуэпщIышэр, Нэпсрэ лъыкlэ щызэхэтщIэкlэ ди тхьэвыр, Пэжыр чэф хьэлъэу зэкlэ хэтщ жей Iувым, Ар сытым щыгъуэ къэушыну? Уэри, ди Тхьэшхуэ, уженну Сытым щыгъуэ ущыгъуэлъыжынур? Ди Тхьэшхуэм Уи зэфIэкlыр Ди фIэщ мэхъур - Къэушыжынущ пэжыр, Лъэпкъхэм я Iэхъулъэхъур Ирахыжынурэ, щхьэхунуту Бэуэжынущ. Хъуэхъухэр къыхуаIэту, УагъэфIэнущ Уэ игъащIэ псокlэ! Ауэ зэкlэ йожэхыр псыхэр... Яхэлъадэ лъыр зыдрахьэхыу!

Бгыхэм адэкlи бгыщ къыпызыщIэжыр, Пшэ фIыщIэр ятепхъуауэ, лъыр къапыжу. А къуршхэм ис бгырыс тхьэмыщкIэм Лъыуэ ящIэтыр къыщIафыкlыр, Къахуэнэжа щхьэхунтыныгъэр Къатрихыну ищIа гугъэм Хъунйм зэрыпхъуакIуэр ирегъэкlыр, И ужьым кьринжь лъыкIпскIыым Едгъэфэжам арат пащтыхьыр, И щыщIхуэхэр хэдгъэпскIыхьам Арат фызабэ гулъ нэпсхэм, Хъыджэбзэ зи шэгъуэм жэщкlэ уэру, Гъэпщкlуауэ къыфIежэх нэпс пщтырым. Ана гузаосэм и нэпс сыру Зэхэлъэдажхэурэ зы псыдзэу, Кlэншэу къежэхьм джабэ задэм. Зыхуэубыдыжкъым, уеблэм адэм, ЩIегъэж и нэпсыр гуэрыдзэу. Нэпсхэр зыхэлъэдаж тенджызым Толъкъункlэ гулъу ахэр езыр, КъызэщIигъапlэу гущIэгъуншагъэм Щхьэщытщ тенджызым мафIэ лыгъэр. Хуалэтыр хъуэхъу хьэзешэм, хьэм: Дзэзешэхэм щIыхь! ЩIыхь ди пащтыхьым! Фи Iэужьхэр къыфIщхъэщытыжщ пшэкIухьу! ЯугъащIэ мыл джанэм Зэщlнуlалъ кIырыжь щхьэ тхъуахэм! Щууей лIыхъужьхэм яугъащIэ! Кьнхъунэ Тхьэм абы ягъащIэр! Бийм фыщIэщIэтщи, захуэмвыту Тхьэшхуэм и Псалъэр фэрщ зыкъуэтыр! Щхьэхунтыныгъэ лъапlэныгъэм Къригъэблынщу нэхъри лIыгъэр! Уи чы-бжэгъу уэрщ, хьэлу тlэкlур КъэплъэIухуакъым хьулакlуэу.

Си ныбжьэгъу тиф Яков де Бальмен хуэотх

Хэт псы тlэкlу къытрикlэну си щхьэм,
Си нэм хэт трихыжыну пшагъуэр?
Махун жэщи гу узыр сфIопыхьэ,
Лажьэншэу яукIахэм яхуэщыгъуэу...
Бгыхэм адэкlи бгыхэщ къыщытыр,
Гулъ нэпс лъыкъуалэм ягъэщIытэу.
Лlэщыгъуэ дапщэ хуэдэ Насрэн Жьакlэ
Ирапхауэ кIэрыт къырыжь дакlэм,
Бгъэжьыр еIуухукlэ и тхьэмщIыгъум,
Къурш щхьэ тхъуахэр гыжкlэ зэщIэгъуагъуэу?
Бгъэжьыр йоуIу, зэхиуIхьу дзажэр,
Икъутэу и гур, ирихьфи и фэр,
ГъащIэр зыIыгъ лъыр иримыфыфу.
Ерыщ екIуауэ бгъажь жагъуэм пэщIэту,
Гур мэдыхьэшх, кьеуэн хущимыгъэту:
Хэкlынкъым си псэр, си щхьэхунтыныгъэрщ
Къару уахътыншIэу сызэтезыIыгъэр.
Нэпсейм хы лъащIэм щищIэфынкъым хьэсэ,
Къиззуфынкъым уахътыншIэпсэ,
Абы нэхъуейуэ, тщIифыкIыфми ди лъыр,
Тхьэ, текIуэфынкъым Уи уахътыншIэ псалъэм.
Ди фарэкъым Уэ дынодэуэну!
Къыттемыхуэ Уи хьэкумыр тщIыну!
Гугъапlэ мащIэр щIэтIыгъэну
Къытхуэнэж закъуэри дыгъынырщ.
Къытщодыхьэшхыр ауаныщIу щIыIуэпщIышэр,
Нэпсрэ лъыкlэ щызэхэтщIэкlэ ди тхьэвыр,
Пэжыр чэф хьэлъэу зэкlэ хэтщ жей Iувым,
Ар сытым щыгъуэ къэушыну?
Уэри, ди Тхьэшхуэ, уженну
Сытым щыгъуэ ущыгъуэлъыжынур?
Ди Тхьэшхуэм Уи зэфIэкlыр
Ди фIэщ мэхъур -
Къэушыжынущ пэжыр,
Лъэпкъхэм я Iэхъулъэхъур
Ирахыжынурэ, щхьэхунту
Бэуэжынущ. Хъуэхъухэр къыхуаIэту,
УагъэфIэнущ Уэ игъащIэ псокlэ!
Ауэ зэкlэ йожэхыр псыхэр...
Яхэлъадэ лъыр зыдрахьэхыу!

Бгыхэм адэкlи бгыщ къыпызыщIэжыр,
Пшэ фIыщIэр ятепхъуауэ, лъыр къапыжу.
А къуршхэм ис бгырыс тхьэмыщкIэм
Лъыуэ ящIэтыр къыщIафыкlыр,
Къахуэнэжа щхьэхунтыныгъэр
Къатрихыну ищIа гугъэм
Хъунйм зэрыпхъуакIуэр иregъэкlыр,
И ужьым кьринжь лъыкIпскIыым
Едгъэфэжам арат пащтыхьыр,
И щыщIхуэхэр хэдгъэпскIыхьам
Арат фызабэ гулъ нэпсхэм,
Хъыджэбзэ зи шэгъуэм жэщкlэ уэру,
Гъэпщкlуауэ къыфIежэх нэпс пщтырым.
Ана гузаосэм и нэпс сыру
Зэхэлъэдажхэурэ зы псыдзэу,
Кlэншэу къежэхьм джабэ задэм.
Зыхуэубыдыжкъым, уеблэм адэм,
ЩIегъэж и нэпсыр гуэрыдзэу.
Нэпсхэр зыхэлъэдаж тенджызым
Толъкъункlэ гулъу ахэр езыр,
КъызэщIигъапlэу гущIэгъуншагъэм
Щхьэщытщ тенджызым мафIэ лыгъэр.
Хуалэтыр хъуэхъу хьэзешэм, хьэм:
Дзэзешэхэм щIыхь! ЩIыхь ди пащтыхьым!
Фи Iэужьхэр къыфIщхъэщытыжщ пшэкIухьу!
ЯугъащIэ мыл джанэм
Зэщlнуlалъ кIырыжь щхьэ тхъуахэм!
Щууей лIыхъужьхэм яугъащIэ!
Кьнхъунэ Тхьэм абы ягъащIэр!
Бийм фыщIэщIэтщи, захуэмвыту
Тхьэшхуэм и Псалъэр фэрщ зыкъуэтыр!
Щхьэхунтыныгъэ лъапlэныгъэм
Къригъэблынщу нэхъри лIыгъэр!
Уи чы-бжэгъу уэрщ, хьэлу тlэкlур
КъэплъэIухуакъым хьулакlуэу.

ШЕВЧЕНКЭ Тарас

Кавказ

Поэмэ

А унэжь фэншIэр, хьэлу Iыхьэр
Аракъым лъэхъухэр уэ ныщIитлъхьэр.
Къыдэплъыт дэ... дэ дыгубзыгъэщ,
ЩIэныгъэ диIэу, тхьэлъэIукlэ
ТхьэлъэIукlэ зыхуэдгъаэзу уафэм!..
КъыщыщIэдзауэ тутнакъэщым
Щиухыжу и тахьтэм пащтыхьым
Дыщэпскlэ Iуэхухэр щызэIутщэу,
Къыдолэжьыфыр куэду щIыхьыр.
Дычристэнхэщ, ди куэдщ екIапlэ, члисэ,
Тхьэри, къытщхъэщыжу, дэрщ зи гъуэр,
Евгъэджанхэу къытхуэнвгъакIуэм фи псэр,
Ныфхэтлъхьэнщ чристэнхэм ди хабзэр,
Фыхуэдгъэджэнщ гъавэр зэрыхасэм,
Икlи къэдгъэIэсэнщ фи псэр!
Фи чы-бжэгъу унэр
Бжэгъуу ди нэм щIоу
ЩIым тетхэщи ди Iизынынщэу,
Сыт щIыфхэхIэныр дыгъэр пщIэнщэу,
Хуит дымыщIауэ!
Хьэм хуэдэу
Ныфхуэдздзыжынкъым
Къыфтетха хьэлу Iыхьэр,

Дытыркукъым дэ,
Тырку хабзэри эдмыхьэ!
Дычристэнщ дэ. Бытырбыху
Дыдэсщ, зы мащIэмкlи зыдгъэнщIу!..
Араци, гъусэ зыкъытхуэфщIым,
Федгъэджэфынущ, куэд фэдгъащIэу!
Ди тафэхэр игъуэлъыкIахэщ хуиту,
Сыбыр и закъуэ ярикъунущ куэдым,
Бжыгъэншэщ ди лъэхъуэщхэр, ди сэлэтхэр!
Молдавани, фини, лъэпкъыу хъуам ди деж
Я анэдэлъхубзэр щамыдж.
НэгъуэщIым и анэдэлъхубзэм
Ди деж щыIуаудыфыр псынщIэу и псэр:
Мэтхъэжьыр псори!
Уеблэм унэIутыр
Инджыл Iэщlэтлъхьэри кьидгъэхьащ ди Iумэтым,

ЩIыгъуаэзщ ар мы хъыбарым - пащтыхьыр,
Кхъуэ игъэхъуу губгъуэм здитым,
И ныбжьэгъуфIым и щхьэгъусэм щыхьэу,
Лей ирихьу зэрнукIыжам.
Пащтыхьым и псэр щхьэжам хьэрш кlэнщэм,
ЗащIэу зэрыкIуам жэнэтым тыншу.
Мис апхэдзпсэхэщ ди деж
Зыхуэзlуахыр жэнэтыбжэр!
Фэ фыщIаныгъэнщэщ,
Къыфтрамыщlауэ жор,
Ауэ, щIэныгъэм фыкъыхэтщэу,
Федгъэджэфынущ, къытIэщIафлъхьи псэр!..
Къэдыгъу, къытех, нэгъуэщIым и щIэнтIэпсым
Ущымысхъу хьэлэлу ирипсэу, умыгупсысэу!
ИтIанэ, укъихьащи ди Iумэтым,
ТлъэкIынущ уэри удгъэкlуэн жэнэтым
Уи Iыхьлъхэр зы къэмынэу щIыгъуу -
Уи мыгутъэ ар ди дежкlэ гугъуу!
Теткъым дымыщIэф дэ мы дунейм -
Добжьыфыр багъуэр, хьдосэфыр жылэ,
Францускэр доубыф, едгъэхьу хьэм,
Куэзыр джэгукlэ щцыIхэр идогъэхьыр,
Жор зэращIыкъэльми демыпIуу,
Дэтхэнэми щIыдоудыфыр и лъэр.
Дэ дыхабзэншэнкъым - дытетыжщ ди хабзэм!
Дзэжь псор щIыдогъэкlыфыр абы шыбзэу!
Фи Щихъэм я щIэни я псалъэрщ
Зэрыхувиlэр лъагъуныгъэ къуэшым,
ПщIыр щыхьынщэу къыщIэнгъалъэу,
Батэкъутэр вгъашу.
Зыщыхуахэр Тхьэм и ней!
Фэ щIыхугъи фыхуэмей.
Щыхум и фэр фхутех закъуэм -
Фи щIыхугъэкlэ фрокъур.
Фэр тывох. Фытету хабзэм,
Ар фызэрыхуейуэ фобзыр:
Фнпхъухэм щхьэкlэ щыгъэн дахэ,
Бостеипхъэ щIэнгъэлъхуахэм,
Нэхъуеиншэурэ фыщыкIыу,
ЩIыхум и фэм куэд къыхывощIыкIыр.

Сытым щхьэ уарауIат Уэ жорым,
Тхьэшхуэ Лъапlэм и къуэ закъуэ,
Ди гуэныхьхэр дыбгъэпшыныну
Ухуеят, зыкъытщIэбгъакъуэ?..
Псори къэнэжакlэщ зэрыщIыту,
Гуэныхьлыр кьнхьакъым ун Iумэтым!

Члисэхэр, бжьгъэншэу тхьэнапэхэр,
Шэху уэздыгъэхэм Iугъуэр къапехыр,
Лъэгуажьэмыщхьэу, Iущащэу Iупэр,
Щхьэщэ къыпхуащIу я щхэр ирахьэхыр
Зауэм и щIыхькlэ, и щIыхькlэ дыгъэм,
Зэхэлъэдажрэ лъы психьэлыгъуэу,
Толъкъуну зэрехьэх къуэшылъхъэм щхьэкlэ, -
Мис аращ зауэ лъыкIпскIым
Къыхидыгукlыр лIыукIым!..

Драгъэджащ! Дащlащ губзыгъэ,
Дыхуейщ фэри, къэдгъэпльэжу фи нэр,
Фэдгъэльагъуну пэжым и дыгъэр
Зэрыщlэдгъэпсэжым кlыфIым хэт фи унэм!
Фэдгъэльагъунущ псори, зыкъэфт закъуэ,
Фызыщысхъыжи, зыкъытхуэфщIхэ гъэр -
КъэфщIэнщ зыхуэдэр ди лъэхъуэщхэр,
Вгъэунэхунщ я ткIнягъыр ди щIопщхэм!
Зыщыфлъыхьынщ Сыбыр и гуфIуэ кlэншэм,
Iэхъулъэхъум и кlыргъ макъым фыдэуэну.
А псори къыщIэщыльлъщ, фыщалъхуа къуршхэр,
Фымыныкъуакъэу,
Ди Iэмыщlэ къифлъхьэ закъун.
Адрейхэр къыфтетхакlэщ, къэдмыгъанэу зыри -
Къыдэдгъакlуэу, уеблэмэ тенджызым!

Уэри уащIащ зэхэзехуэн, Яков, си къуэш пажэ,
Апхуэдизыльлъ щыхьынтхъэ щIагъажэр
Украинэм хуаIэ лъагъуныгъэм
Къыхэкlауэ зэи уи мыгутэ -
Залым лейзехьэр тещIэным пащщIэщ
Хей къагъэщIахэм щIатар я гъащIэр.
Сыт хуэдизыльлъ щагъажэрэ мы щIыльлъэм,
Лъыр щхъуэху иракlэжу пащтыхь фальэм!

ЩIыгъэхуарзэ уи псэр Украинэм и уафэм!
Къэзакъхэм уащIыгъуу ежкlэ псыхъуэ бжьэпэм,
Къызэхыпlъхьхьу Iуащхьэжьхъэр, тафэр,
Къэзакъ ныбжьэгъугъэр лъыкlэ бгъэнэхъапэу.
Нисхьжынщ гъэрыпlэм сэри си лъэр,
Къыщыспэплъэ си тафэ щIыналъэм.
Ауэ зэкlэ мы си гупсысэм -
ПхрокI уэлбанэр лъапэрису.
Сэнущ сэри си хьэсэр. уэлбанэр
Зытезмыгъакlуэурэ, себэну.
Си Украинэм и акъужь хуэмым
Ныпхунхьынущ, хэлъу уэсэпсым,
Си ныбжьэгъу, нэпскlэ псыхьа си гупсысэр.
А гупсысэм зэрыщIэбдзэу къеджэн,
Къэлупщынущ Iуащхьэжьхэр, тафахэр, къуршыр,
Сыкъэкlыжьынущ сэри унгу, уи къуэшыр.

Переяслав.
1845 гъэ, щэкIуэгъуэм и 18
Зэрыдзэкlар **УЭРЭЗЕЙ Афликщ.**

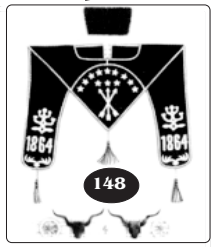

ДэкIуеипIэ 99-рэ

Фэеплъ

Генерал-майор Васильев Сергей и псалъэ.

Къэбардей-Балъкъэрым къихьэ дэтхэнэми Малкъ къуажэм къэсмэ, и нэгум къыIуидзэрт зэгуэр уэрытхэкъуэ щыта иджы зэтещдхэ, зи хуренгъыр ежьхьжъм щIигъэна нэхъ Iуплъапlэ дыдэм деж щыт Хэку зауэшхуэм хэкIуэдахэм я фэеплъыр. Щыпlэ школымрэ егъэджакIуэхэмрэ абы ирипlейтейрт, ауэ зыхуей хуэгъэзэнымкlэ Iэмал яIэтэкъым.

ЩIыпIэ администрацэр ящIыгъуу Iуэхум яужь ихьащ къурал кIуэцI Iэхъуэхмкlэ Iэнатlэм и лэжьакIуэхэр. Мы гъэм и гъатхэпэм и кIэм ар зэгъэпэщащэм щIадзащ. Абы екIуалlэ гъэугум и закъуэ асфальт тонн 20-м нолбосканкlэ тралъхьащ.

Урысей Федерацэм и МВД-м Дзэлыкъуэ куейм кlэ и къудамэм и унафэщI полковник Джэдмыших Руслан зэрыжиIэмкlэ, я лэжьакIуэхэм я къару псори ирахьэIащ зэгуэр ар зэтеуэвжьным зи гугъэр жэзыкжьа ветеранэм, куажэдзэсхэм Текlуэныгъэм и махуэм ирихьэлIэу яхуэгугъэпн папщIэ.

Я нэгум кьрих гуфIэгъуэмрэ уда гъэгъахэмкlэ аxэр кьаIущIащ махуэщихуэр дагъэпэлIэну малкъдэсхэм яхуеблагъа къурал кIуэцI Iэхъухэмкlэ министру КъБР-м щыIэ полицэм и генерал-майор Васильев Сергей, куей администрацэм, прокуратурэм, район военкоматым я унафэщIхэм.

- Дыгъэгъэсыр щызэщIэлыдэ мы махуэм дэ дигу къыдогъэкlыж къикIуэт ямыщIэу бийр хэзыгъэщIа дэ ди къарэ щхьэ, абы хэм я нэхъыжьхэр. Республикэм щытыкIэр къыщызыгъэтlэсхъэну хущIэкъуэхэм ноби дрохьэлIэ, ауэ ди къару псори хуэзущIэдгъэуIэнущ ди цIыхухэм я щынагъуэншагъэр къызэгъэпэщыным,- къыжиIэщащ Васильев Сергей къызэуэсахэм защIэхуигъаззэм.

Малкъ къуажэм дэт курыт еджапlэ №1-м и унафэщI Махуэлl Майе КъБР-мкlэ МВД-м, районым я унафэщIхэм зауэм хэкIуэдахэм я фэеплъым хуащIа гулъытэм папщIэ фIыщIэ яхуищIащ.

Зэхьыхьэм къыщыпсэлъа ветеран зэгуэхьныгъэхэм я лIыкIуэхэм яхьагъэщащ республикэм и гугъуехьхэр къызэринэкlыну, къуажэдзэхэм я мамыр лэжьыгъэ яхъумэну зэрыщыгугъыр.

Махуэшхуэ зэхуэсым кърихьэлIахэм, фэеплъым ухуэзышэ дэкIуеипlэ 99-р къызэранэкlри, уда гъэгъахэр тралъхьащ.

Ветеранэмрэ хьэщIэхэмрэ папщIэ школакIуэхэм концерт гъэхэзыгъуэн ятащ. Аxэр зауэ лъхьэзэжьхэм и хэсэкlэ щIадзащ, уэрэдхэр жаIащ. Текlуэныгъэ дыдэхэм къабгъадзкlэ театр гъэлъэгъуэныгъэм Iэгуаеузшхуэ хуаIэтащ.

А махуэ дыдэм КъБР-мкlэ МВД-м и унафэщIхэр Малкъ къуажэм дэт Хэку зауэшхуэм хэкIуэдахэм я фэеплъым деж щыIащ.

Текlуэныгъэм и махуэшхуэ Iуэхугъуэхэр ияхащ. Ауэ «Кавказ» федеральнэ гъэзгум ирикIуэ дэтхэнэми и дежкlэ зэIухащ къэкIуэнум папщIэ ди псэр зытахэм Сультlан Балъкъэрым щыпсэуухэм щIэ зэрыхуащIу къэзыгъэльагъуэ, зауэлI хэкIуэдахэм я фэеплъ зэщIэлыдэр.

КIАСЭ Маринэ.

«Нанэ-онлайнымрэ» «Дадэ-онлайнымрэ» куэд яхуэзфIокI

КъБР-м и Жылагъуэ палатэм зэхьыхьэ щекIуэкIащ. «Нанэ-онлайн», «Дадэ-онлайн» лъэпкъ программэхэр гъэзэщIа зэрыхъуным теуухуэу. Ар ирагъэкIуэкIащ «Ветеранхэм, ныкъуэдыкъуэхэм, пенсэм кIуахэм я зэгухьэныгъэ» щIыналъэ зэхуаку жылагъуэ организацэм и унафэщI Тесалов Николай и псалъэм кьыхигъащIа нужьрей ильэсхэм хьыбарыщIэхэр технологиещIэхэмкlэ зэIэпыкъым дуней псом псынщIэ дыдэу зэрызыщIужьыр.

- Бластым и кьалэнщ цIыхухэм я псэукIэр иригъэфIэкIуэну. «Нанэ-онлайн», «Дадэ-онлайн» программэр республикэм щыдгъэззэщIэну, компьютер, Интернет Iуэхутхьбзэхэм нэхъыжьхэр щыдгъэгъуэзэну ди мурадщ. Абыкlэ щIыналъэм щыIэ Iуэху зэIуэмыбз зэхуэмыдзэжр дгъэкIуэтэнущ, - къыхигъащащ Тесаловым. - Апхуэдизыр, псалъэм папщIэ, нэхъыжьхэр, зи уэрыншагъэм къимыкlыхьэр Интернетым зэрыримыIэжьэфым къыхэкlыу юридическэ, социальнэ, коммерцэ, политикэ, нэгъуэщI Iуэхутхьбзэхэр, хьыбархэр зыIэрагъэхьэну Iэмал зэрамыIэр; дадэ-нанэхэр нэгъуэщI щIыпIэхэм щыIэ я бынхэм япыщIа хъуныр къызэгъэпэщыным; нэхъыжьхэм закъуэныгъэр щыгъэпсынкlэ щIэныр, нэгъуэщIхэр.

Къыхэзхуэхэр абыкlэ щIауфэныр я нету, ягъэжьхэр нэхъ наIуэу къыщигъэльэгъуахэм ящыщщ нобэ фи пащхьэ итлъхьэ «Кавказ» поэмэр. ГъэщIэгъуэнрацIи, Шевченкэ мыр щитхар 1854 гъэрщ, Урыс-Кавказ зауэр и гуащIэгъуэу щекIуэкlырщ. А зэманым апхуэдизу утегушхуэным хэльа щынагъуэр зыхуэдизыр, утемыпсэльыхьмэ, гурыIуэгъуэщ. Поэмэм наIуэу кьыхуэу усакIуэр щхьэхуитныныгъэм щIэбэнхэр тригъэгушхуэу, лъэпкъхэр зэкъуэту залымыгъэм пэщIэтыным кьыхуриджэну зэрыщытар.

Шевченкэ Тарас 1861 гъэм Бытырбыху дунейм щехьжащ. УсакIуэшхуэр зэрылар литературэмрэ щхьэхуитщIыжакIуэ зэщIэхьеныгъэмрэ я хэщIныгъэ ин дыдэт. Ар щыщIалъхьэм литературэ, жылагъуэ лэжьакIуэ щIэрыIуэхэр щыIащ. Псалъэм папщIэ, Салтыков-Щедрин, Тургенев, Достоевскlий, Лесков, нэгъуэщIхэри. Некрасовым итха «Шевченкэ и лIэныгъэм теуухуауэ» усэр, некролог щыгъуу, Герценым «Колокол» журналым тридзагъащ.

Ещ усакIуэм щыхьжьа уэсятым ипкъ иткIэ, Шевченкэ и къэдэр 1861 гъэм и накьыгъэм Украинэм ящэжри, Днепр псым и Iуфэм, Канев пэмыжьыжьу Чернечье бгым щыщIалъхьжащ.

Къэбардей-Балъкъэрым къихьэ дэтхэнэми Малкъ къуажэм къэсмэ, и нэгум къыIуидзэрт зэгуэр уэрытхэкъуэ щыта иджы зэтещдхэ, зи хуренгъыр ежьхьжъм щIигъэна нэхъ Iуплъапlэ дыдэм деж щыт Хэку зауэшхуэм хэкIуэдахэм я фэеплъыр. Щыпlэ школымрэ егъэджакIуэхэмрэ абы ирипlейтейрт, ауэ зыхуей хуэгъэзэнымкlэ Iэмал яIэтэкъым.

ЩIыпIэ администрацэр ящIыгъуу Iуэхум яужь ихьащ къурал кIуэцI Iэхъухэмкlэ Iэнатlэм и лэжьакIуэхэр. Мы гъэм и гъатхэпэм и кIэм ар зэгъэпэщащэм щIадзащ. Абы екIуалlэ гъэугум и закъуэ асфальт тонн 20-м нолбосканкlэ тралъхьащ.

Урысей Федерацэм и МВД-м Дзэлыкъуэ куейм кlэ и къудамэм и унафэщI полковник Джэдмыших Руслан зэрыжиIэмкlэ, я лэжьакIуэхэм я къару псори ирахьэIащ зэгуэр ар зэтеуэвжьным зи гугъэр жэзыкжьа ветеранэм, куажэдзэсхэм Текlуэныгъэм и махуэм ирихьэлIэу яхуэгугъэпн папщIэ.

Я нэгум кьрих гуфIэгъуэмрэ уда гъэгъахэмкlэ аxэр кьаIущIащ махуэщихуэр дагъэпэлIэну малкъдэсхэм яхуеблагъа къурал кIуэцI Iэхъухэмкlэ министру КъБР-м щыIэ полицэм и генерал-майор Васильев Сергей, куей администрацэм, прокуратурэм, район военкоматым я унафэщIхэм.

- Дыгъэгъэсыр щызэщIэлыдэ мы махуэм дэ дигу къыдогъэкlыж къикIуэт ямыщIэу бийр хэзыгъэщIа дэ ди къарэ щхьэ, абы хэм я нэхъыжьхэр. Республикэм щытыкIэр къыщызыгъэтlэсхъэну хущIэкъуэхэм нобэ дрохьэлIэ, ауэ ди къару псори хуэзущIэдгъэуIэнущ ди цIыхухэм я щынагъуэншагъэр къызэгъэпэщыным,- къыжиIэщащ Васильев Сергей къызэуэсахэм защIэхуигъаззэм.

Малкъ къуажэм дэт курыт еджапlэ №1-м и унафэщI Махуэлl Майе КъБР-мкlэ МВД-м, районым я унафэщIхэм зауэм хэкIуэдахэм я фэеплъым хуащIа гулъытэм папщIэ фIыщIэ яхуищIащ.

Зэхьыхьэм къыщыпсэлъа ветеран зэгуэхьныгъэхэм я лIыкIуэхэм яхьагъэщащ республикэм и гугъуехьхэр къызэринэкlыну, къуажэдзэсхэм я мамыр лэжьыгъэр яхъумэну зэрыщыгугъыр.

Махуэшхуэ зэхуэсым кърихьэлIахэм, фэеплъым ухуэзышэ дэкIуеипlэ 99-р къызэранэкlри, уда гъэгъахэр тралъхьащ.

Ветеранэмрэ хьэщIэхэмрэ папщIэ школакIуэхэм концерт гъэхэзыгъуэн ятащ. Аxэр зауэ лъхьэзэжьхэм и хэсэкlэ щIадзащ, уэрэдхэр жаIащ. Текlуэныгъэ дыдэхэм къабгъадзкlэ театр гъэлъэгъуэныгъэм Iэгуаеузшхуэ хуаIэтащ.

А махуэ дыдэм КъБР-мкlэ МВД-м и унафэщIхэр Малкъ къуажэм дэт Хэку зауэшхуэм хэкIуэдахэм я фэеплъым деж щыIащ.

Текlуэныгъэм и махуэшхуэ Iуэхугъуэхэр ияхащ. Ауэ «Кавказ» федеральнэ гъэзгум ирикIуэ дэтхэнэми и дежкlэ зэIухащ къэкIуэнум папщIэ ди псэр зытахэм Сультlан Балъкъэрым щыпсэуухэм щIэ зэрыхуащIу къэзыгъэльагъуэ, зауэлI хэкIуэдахэм я фэеплъ зэщIэлыдэр.

КIАСЭ Маринэ.

«Нанэ-онлайнымрэ» «Дадэ-онлайнымрэ» куэд яхуэзфIокI

КъБР-м и Жылагъуэ палатэм зэхьыхьэ щекIуэкIащ. «Нанэ-онлайн», «Дадэ-онлайн» лъэпкъ программэхэр гъэзэщIа зэрыхъуным теуухуэу. Ар ирагъэкIуэкIащ «Ветеранхэм, ныкъуэдыкъуэхэм, пенсэм кIуахэм я зэгухьэныгъэ» щIыналъэ зэхуаку жылагъуэ организацэм и унафэщI Тесалов Николай и псалъэм кьыхигъащIа нужьрей ильэсхэм хьыбарыщIэхэр технологиещIэхэмкlэ зэIэпыкъым дуней псом псынщIэ дыдэу зэрызыщIужьыр.

ЗЭХЫХЬЭМ хэтащ «Нанэ-онлайн», «Дадэ-онлайн» социальнэ гъэзгум и унафэщI Нестеровская Анастасие.

«Ветеранхэм, ныкъуэдыкъуэхэм, пенсэм кIуахэм я зэгухьэныгъэ» щIыналъэ зэхуаку жылагъуэ организацэм и унафэщI Тесалов Николай и псалъэм кьыхигъащащ нужьрей ильэсхэм хьыбарыщIэхэр технологиещIэхэмкlэ зэIэпыкъым дуней псом псынщIэ дыдэу зэрызыщIужьыр.

- Бластым и кьалэнщ цIыхухэм я псэукIэр иригъэфIэкIуэну. «Нанэ-онлайн», «Дадэ-онлайн» программэр республикэм щыдгъэззэщIэну, компьютер, Интернет Iуэхутхьбзэхэм нэхъыжьхэр щыдгъэгъуэзэну ди мурадщ. Абыкlэ щIыналъэм щыIэ Iуэху зэIуэмыбз зэхуэмыдзэжр дгъэкIуэтэнущ, - къыхигъащащ Тесаловым. - Апхуэдизыр, псалъэм папщIэ, нэхъыжьхэр, зи уэрыншагъэм къимыкlыхьэр Интернетым зэрыримыIэжьэфым къыхэкlыу юридическэ, социальнэ, коммерцэ, политикэ, нэгъуэщI Iуэхутхьбзэхэр, хьыбархэр зыIэрагъэхьэну Iэмал зэрамыIэр; дадэ-нанэхэр нэгъуэщI щIыпIэхэм щыIэ я бынхэм япыщIа хъуныр къызэгъэпэщыным; нэхъыжьхэм закъуэныгъэр щыгъэпсынкlэ щIэныр, нэгъуэщIхэр.

Къыхэзхуэхэр абыкlэ щIауфэныр я нету, ягъэжьхэр нэхъ наIуэу къыщигъэльэгъуахэм ящыщщ нобэ фи пащхьэ итлъхьэ «Кавказ» поэмэр. ГъэщIэгъуэнрацIи, Шевченкэ мыр щитхар 1854 гъэрщ, Урыс-Кавказ зауэр и гуащIэгъуэу щекIуэкlырщ. А зэманым апхуэдизу утегушхуэным хэльа щынагъуэр зыхуэдизыр, утемыпсэльыхьмэ, гурыIуэгъуэщ. Поэмэм наIуэу кьыхуэу усакIуэр щхьэхуитныныгъэм щIэбэнхэр тригъэгушхуэу, лъэпкъхэр зэкъуэту залымыгъэм пэщIэтыным кьыхуриджэну зэрыщытар.

Шевченкэ Тарас 1861 гъэм Бытырбыху дунейм щехьжащ. УсакIуэшхуэр зэрылар литературэмрэ щхьэхуитщIыжакIуэ зэщIэхьеныгъэмрэ я хэщIныгъэ ин дыдэт. Ар щыщIалъхьэм литературэ, жылагъуэ лэжьакIуэ щIэрыIуэхэр щыIащ. Псалъэм папщIэ, Салтыков-Щедрин, Тургенев, Достоевскlий, Лесков, нэгъуэщIхэри. Некрасовым итха «Шевченкэ и лIэныгъэм теуухуауэ» усэр, некролог щыгъуу, Герценым «Колокол» журналым тридзагъащ.

Ещ усакIуэм щыхьжьа уэсятым ипкъ иткIэ, Шевченкэ и къэдэр 1861 гъэм и накьыгъэм Украинэм ящэжри, Днепр псым и Iуфэм, Канев пэмыжьыжьу Чернечье бгым щыщIалъхьжащ.

ЩIЫ

Лъэпкъ псапащIэ фондым 2010 гъэм къызэригъэпэща «Дыжьын шабзэгъуауэ» зэпеуэм «Нанэ-онлайн», «Дадэ-онлайн» проектыр Льэпкъ псаусыгъэм и лауреат щыхьащ, «Проект нэхъыфI» Iыхьэм щIыхь тхылъыр къыщыуагъэфэщащ. 2010 гъэм екIуэкIа «Лакъуэхэм я зэпыщIэныгъэ» урысей-псо зэхьэзэхуэм и «Егъэджэныгъэ программэхэр» Iыхьэмэ проектым ятащ увыпIэр щыщIихьащ. 2010 гъэм «Семергер урысейпсо щIалэгъуалэ егъэджэныгъэ зэхуэсым «Гуапагъэм и хэкIыпIэ» Iыхьэм программэ нэхъыфIу кьыщалъхьащ. Нэхъыжьхэр компьютерым зэрыхуэгъаIуэджэ Iуэхум щIалэгъуалэ куэд езыр-езыру кьихьауэ проектыр зыгъэзащIэхэм ядоIэпыкъу.

КъБР-м щIалэгъуалэм я Iэхъухэмкlэ и министр **Хьыжьрокъуэ Сультlан** и псалъэм

Щlэныгъэм и щыгум дэкlыфа адыгэлl щыпкъэ Иуан Пётр

● Дифl догъэлъапlэ

Дэтхэнэ хэзарлри щlэныгъэ куум пыщlауэ зэрыщыт мардэм кьеГэльагъуэ абы и зыужьныгъэм и льагагъыр, бгъэдэль зэфlэкlым и льэщагъыр. Льэпкь щlэныгъэм зегъэужьщыным кьарурушхуэ езыльхlлагъэм ящыщщ Щlэныгъэхэмкlэ Урысей Академием и Къэбэрдей-Балькъэр щlэныгъэ центрым и кьыззэгъэпэщакlуэ икlи и унафэщ, Информатикмэрэ щыналъэ управленэмкlэ Къэбэрдей-Балькъэр институтым и пашэ, техникэ щlэныгъэхэм я доктор, профессор Иуан Пётр Мацэ и къуэр.

1942 гъэм накьыгъэм и 15-м ар Дохьушыкуей къуажэм кьыщалъхуащ. Жьлъэм дэт курыт школыр екъулlэныгъэкlэ кьиуха нэужь, есныкьмрэ физикэмрэ дихьэх Пётр щеджащ КьБКъУ-м математикэмкlэ и факультетым. Щlэныгъэм хэнэхъуеиншэ щlалэщlэр абдежым кьыщыувыlакьым. Ар щlэтlысхащ Украинэм, Щlэныгъэхэмкlэ и Академием Кибернетикэмкlэ и институтым. 1972 гъэм абы Киев щыпсэуэ кьэралым и къэкlуэнум дапщэщи ар екъулlэныгъэкlэ пхиГэкlри, физико-математикэ щlэныгъэхэм я кандидат щlэр кьыфlащащ. Абы нужькlэ зэман кьlыхькlэ иригъэкlуэкlа къэхутэныгъэ хьлэмэхтхэр льабжьэ зыхуищlа, щlэныгъэлl пажэ куэдым гукъэ ящыхуэ и доктор диссертациэр Иуаным утыку кьыщирихьар 1986 гъэрэ. А лэжьыгъэ купщlафlэри апхуэдэу щыпхирэхкlащ УССР-м и АН-м Кибернетикэмкlэ и институтым, техникэ щlэныгъэхэм я доктор щlэр кьыфlащащ.

Зи пашэ центрым, институтым щеКъэкlэ лжьыбгъэ псоми я кьыззэгъэпэщакlуэ Iэкlуэльакlуэ Иуаным хуэзфlокl дунейпсо мыхьэнэ зиlэ къэхутэныгъэхэм я зэхэуфлакlуэ, жэрдэмщlакlуэ хьун, ди республикэм и щlэныгъэхэм я льэкlыныгъэхэр щlыналъэм и зыуэзщlыныгъэм кьыхуэзщlигъэуIун. Льэныкьуэ куэд кьыщlеубыдщэ Петр бгъэдэль зэчиишхуэм. Ахэр хуэгъэпсащ математикэм, кибернетикэм, информатикэм, жылагъуэ-политикэ, техникэ щlэныгъэхэм. Щалъхуа щыналъэм, щыпсэуэ къэралым и къэкlуэнум дапщэщи егъэлейятей хэкупсэ иэсыр, жылагъуэ лэжьакlуэ емызэщыр. Аращ ар абы и къэкlуэну дахэм хьлэлъу щlыхуэлажьэр, зэману, кьарууэ иIэр, бгъэдэль щlэныгъэ куэр мыхьэнэзэуэ зиlэ а Iуэхум щlыхуитуэгъэр. ЭфIжкI льагъэ зыбгъэдэль Иуаным щlэзыхуэ щиIэш Щlэныгъэхэмкlэ Урысей Академием. Щыхьэту урикъунщ и Iуэху епльыкlэр абы кьыззэрыщалъытэр, и псальэм зэрыщыщlэдэлър.

Щlэныгъэм зи гъэзэгу бгъуфlэ щыпхыэыша, зи Iудакьщlэкlэмкlэ ди республикэм, Урысейм я мызакьуэгу щыналъэ, кьэрал куэдым кьыщащlыхуа Иуаным щlэныгъэм и зыужьныгъэм хуищlа хэлъхьэныгъэшхуэр кьыпхуэмылытэнным хуэдизу нщщ. Прингъэкlэкl хьун, ди республикэм и щlэныгъэхэм я льэкlыныгъэхэр кьалъхуэ, жэрдэмщlакlуэ хьун, ди республикэм и щlэныгъэхэм я лъжьакlуэ щlыхь зиlэ и лъжьакlуэ щlэр льапlэр, СССР-м и Министрэм я Советым и Щlыхь тхылъыр кьызатауэ щыташ.

Компьютер технологиеихэр студентхэм эщщlауэ я яджьыным селlэлащ кьыкlэльыкlуэ ильэсхэм. Къэбэрдей-Балькъэр мэкъумэш институтым (иджы академием) зэрабгъ техникэмрэ автоматизацэмкlэ и кафедрэм и унафэщу, «АСУ Севкавагропром» Кавказ Щlыхьэр щlэныгъэ-производствэ зэгухьэныгъэм и пашэу сыщыгъу, а гъэ ныкьуитlым екъулlа къэхутэныгъэ куэд егъэзэкlуэкlащ. Ахэр кьыщыщэщlэскъуэжащ си доктор диссертацэм.

- Щlэныгъэхэмкlэ Урысей Академием и щlэныгъэ кьудамэ 1993 гъэм ди щыналъэм кьызэрыщыщэlуахар, щэч хэмылъу, уи фlыгъэщ, уи зэфlэкlымрэ щlэныгъэ куэрыкъащ. Апхуэдэу Къэбэрдей-Балькъэрым и щlыхьэм Iэмал иГэутащ дунейпсо щlэныгъэ зыужьныгъэм и зы Iыхьэ хьуну. Щlэныгъэ центрым и зэхэлыкlэмрэ щекlуэкl лжьыгъэхэмрэ я зтеуухуауэ сыт кьыщежьэнlа?

- Iпэмкlэ Iэмкlэ жьпlэнумэ, щlы хьурейм щыпсэу льэпкьхэм тхуэфэщэну даззрыхьстыфынур дунейпсо щэнхабзэм, абы и щlыгум щlыlэ щlэныгъэ куум нэсу щыгъуаз зэхуэтщlыгрэщ. Араш зыужьныныгъэм, зэIуэзэпэщlагъэм дахуэзэпlэ щlэныгъэ куэм нэсу зыужьтщlыгрэщ. Ауз щlыгум и къэкlуэнум дапщэщи щlыхьэм щlыпсэу льэпкьхэм тхуэфэщэну даззрыхьстыфынур дунейпсо щэнхабзэм, абы и щlыгум щlыlэ щlэныгъэ куум нэсу щыгъуаз зэхуэтщlыгрэщ. Араш зыужьныныгъэм, зэIуэзэпэщlагъэм дахуэзэпlэ щlэныгъэ куэм нэсу щыгъуаз зэхуэтщlыгрэщ. Ауз щlыгум и къэкlуэнум дапщэщи щlыхьэм щlыпсэу льэпкьхэм тхуэфэщэну даззрыхьстыфынур дунейпсо щэнхабзэм, абы и щlыгум щlыlэ щlэныгъэ куум нэсу щыгъуаз зэхуэтщlыгрэщ. Ауз щlыгум и къэкlуэнум дапщэщи щlыхьэм щlыпсэу льэпкьхэм тхуэфэщэну даззрыхьстыфынур дунейпсо щэнхабзэм, абы и щlыгум щlыlэ щlэныгъэ куум нэсу щыгъуаз зэхуэтщlыгрэщ.*

*Щlэныгъэм зи гъэзэгу бгъуфlэ щыпхыэыша, зи Iудакьщlэкlэмкlэ ди республикэм, Урысейм я мызакьуэгу щыналъэ, кьэрал куэдым кьыщащlыхуа Иуаным щlэныгъэм и зыужьныгъэм хуищlа хэлъхьэныгъэшхуэр кьыпхуэмылытэнным хуэдизу нщщ. Прингъэкlэкl хьун, ди республикэм и щlэныгъэхэм я льэкlыныгъэхэр кьалъхуэ, жэрдэмщlакlуэ хьун, ди республикэм и щlэныгъэхэм я

Псысэ дахэм хуэдэт

● Щэнхабзэ

«Стильный акцент» зи фIэщыгъэ У щIыналъэ зэхьоэхуэм и гала-концертыр КъБКъУ-м щекIуэкIащ. Абы кIрихьэлIат КъБР-м и Iэтащхьэм и чэнджэщзэгъуэнаевэ Iэмнат, КъБР-м щалэгъуалэм я Iуэхухэмкlэ и министр Хьэжьыброкъуэ Сулътlан, республикэм и Парламентым жылагъуэ зэгухьэныгъэхэмрэ хъыбарегъащIэ Iэнатlэхэмкlэ и комитетым и унафэщI Хьэщхьуэжь Татьянэ, Промышленность псынщIэмкlэ Налшык и колледжым и унафэщI Текуевэ Нинэ, УФ-м и Сурэтыщlхэм я зэгухьэныгъэм хэт Аккизовэ Имарэ, «Горянка» газетым и редактор нэхъыщхьэ Кьаныкъуэ Заринэ сымэ.

ИЛЪЭСИ 5 хьуэуэ дизайнер ныбжьыщIэхэм я зэфIэкIэр мы зэхьоэзэхэм щагъэнаIуэ. Гъэ кьэс хохьуэ абы зыкъеразыгъэхьэлIэхэм я бжыгъэм, ди республикэм и мызакъуэу, гьунэгъу щIыпIэхэми кьикIыу я зыкъагъэтьагъуэ. Мы гъэм утыку кьрахьащ Ардон кьалэ кьикIа дизайнер ныбжьыщIэхэм ягъэхьэзыра моделхэр.

Зэхьоэзэхуэм и кьалэн нэхъыщхьэр зэфIэкI зыбгъэдэхь ныбжьыщIэхэр Iуэхум тегъэгушхэнырщ.

Кьэнщыгакlуэ гупым я пашэр Прохладнэ кьалэм и щIыпIэ администрацэм и Iэтащхьэ Пархоменкэ Юлиет. Апхуэдэу гъэпсыгъуэнигъэхэм кIэпыпIащ художник-модельер Саральп Мадинэ, КъБКъУ-м Дизайнымкlэ и колледжым и пэжьакIуэхэу Цариноновэ Риммэ, Хъуп Ларисэ, Къэщхьэ Джульеттэ, КъБКъУ-м Гъуазджэхэмрэ ныбжьыщIэхэм я Iэнатlэхэмкlэ и факультетым декоративно-прикладной гъуазджэмкlэ и кафедрэм щезыгъаджэ Хачиевэ Iэнаит сымэ.

Гала-концертым кьыщагъэпытэгъуэжащ 2011 гъэм «Стильный акцент» зэхьоэзэхуэр зэрекIуэкIамрэ пашэ хьуэхэмрэ кьызыхэщыжь фильм кIэщI. Абы наIуэ кьызэрищамкlэ, кьэпщыгакlуэхэр гъэ кIуам гъэлъагъуэныгъэу 100-м нэблагъэ хэпльат.

Зэпеуэр Iыхьиплlу гуэшауэ щытащ: щалэгъуалэм махуэ кьэс щатlагъэхэр, лъэпкъ фащэхэр, зэрызэрагъэщIэращIэ хьэпщIыпIу абыхэм дыщIагъухэр, «арт-авангард» жьхуэм хуэдэ щыгъынхэр, театр, музыкэ утыкуэм хуагъэхьэзыра фэиплъхьэгъуэхэр. Ныбжьыщlэхэр гупитlу гуэшат: курыт еджапIэхэм щIэсхэмрэ студентхэмрэ.

Пшыхьым кьрихьэлIалэхэм фIэхъус яриха нэужь, Пархоменкэ Юлие фIыщIэ яхуищIащ зэхьоэзэхуэр кьызэгъэпэщыныкlэ сыт щыгъуи дэIэпыкъуэгъу кьахохьу Дизайнымкlэ колледжым я лэжьакIуэхэм, «Madina Saralp» модэ унэм.

- Мы гъэм ильэситху хьуащ ди зэхьоэзэхуэр зэрызэхэдублэри, а зэманым кьриубыдэу «ватуэ щIыкIэ» куэд кьэдгъэнэIуащ. Ар я фIыгъэщ псом япэу дизайнер ныбжьыщIэхэр зыгъасэхэм. Дауэ хьуми, гъэсакIуэрщ сабиям гъуэгугъэлъагъуэ хуэхьур. Модельер Шанель Коко жиIэращ: «Даизэнщэу дунейм укъытехьами, зэран ухуэмыхьу ахэр кьыптекIэным». Аращи, сэ кьысщохьу мы зэхьоэзэхуэм сэбэныначъ ин пылъу, - жиIащ Юлие.

НыбжьыщIэхэм утыку кьрахьа дэтхэнэ щыгъыныгъуэхэм псысэ дахэм ухашэрт. ТхьипхъащIыпхъэ зэхуэмыдэхэр, щэкI зэмыфэгъуэхэр, хьэпшып гъащIэгъуэнхэр кьагъэсэбэнурэ абыхэм ягъэхьэзыра модельхэм зэпэгъэхэм ящыгъынрэ ныбжьыщIэхэм мурадышхуэхэр зэрэIэр, гушхэныгъэ зэрахэтыщ. Псори дахэт, зэщIэлыдэрт, зэщIэпщIыпщIэрт. Щыгъыныгъуэхэм нэхъыфIэр кьыхъхьыныр гуГу хъуами, кьэпцIатlкIуэхэм мыгъэрей зэхьоэзэхуэм щыпашэхэр ягъэбелджылащ.

ЩIалэгъуалэм махуэ кьэс щатlагъэ хьунумкlэ апэ увыпIэр хуагъэфэщащ Мирошник Ксение, Прохладнэ кьалэм и курыт едзапIэ №42-м ныкъм. Студентхэм ящыщу мы лЭжьныгъуэмкlэ апэ ищар КъБКъУ-м Дизайнымкlэ и колледжым щеджэ Фрий фатIимэтщ.

Музыкэ, театр сценэм хуагъэхьэзырамкlэ апэ увыпIэр модэмкlэ «Камильфо» театрым, гуп нэхъыжьхэм - дизайнымрэ модэмкlэ «Антураж» театрым хуагъэфэщащ.

Арт-авангард Iыхьым апэ щIищащ модэмкlэ «Камильфо» театрыр (Прохладнэ кьалэ), Дотткул Залинэ, Глашцевэ фатIимэ (Дизайнымкlэ колледж) сымэ.

И зэхэлъыкIэкlэ нэхъ гъэщIэгъуэныжьт Iъэпкъымрэ иджырей зэманымрэ Iыхьэр. Абы щагъэнэгъуащ упщIэм елэжьхэм я Iэжьыгъэхэр.

Дизайнер ныбжьыщIэхэр, трагъэгушхуэу, я екъуIэныгъэхэмкlэ екъуэхъуу пшыхьым кьыщIепсэлъащ Хьыжьырокъуэ Сулътlан, Кьанныкъуэ Заринэ, Аккизовэ Имарэ сымэ, нэгъуэщIхэри.

Пшыхьым хэтащ «Уэ увагъэщ» зэхьоэзэхуэм и Гран-при саугъэтыр кьэзыхьа «100%» дуэтыр, кьафэмкlэ щапхъэ зыгъэгъэфэща «Новое дыхание» ансамблыр, Ардон кьалэ дзт Аграрнэ технологическэ техникумым щеджэхэр.

БАГЪЭТЫР Лунэ.

КъБР-м и щIыхуб сурэтыщI Бгъэжьокъуэ Заурбэч кьопсалъэ.

Нартхэмрэ иджырей сабийхэмрэ

● Тхьлъэщlэ

Мэлбахьуэ Тимборэ и щIэрзэшхэ Iъэпкъ библиотекэм щекIуэкIащ «Нартхэм я хьугъуэфIыгъуэ», «Сосрыкьуэ» тхыльхэр кьызэрыдэкIам теухуа зэIущIэ.

«НАРТХЭМ я хьугъуэфIыгъуэ» фестивальэ-зэпеуэм кьрикIуа Iуэху щхьэпэхэм ящыщщ мы тхыльхэр.

- «Нартхэр» тхылъыр иужь дыдэу кьыщыдэкIам Сосрыкьуэ теухуа хьыбар псори абы ихуагъэкIыр. Ар кьиныгъэри, Къэрмокъуэ Хьэмид бзэ гурыIуэгъуэфIэкIэ итхыжащ «Нарт» эпосым и Iыхьэжьхэм ихъ щIэрмрэ теухуа хьыбарэхэмрэ пшыналъэхэмрэ. Иджы ныбжьыщIэхэм Сосрыкьуэ теухуа сурэтхэр щащIкIэ а тхылъыр кьахуэщхьэпэнуц, - жиIащ сурэтыщI Бгъэжьокъуэ Заурбэч. - Москва, Псыхуабэ, Ленинград, нэгъуэщI щIыпIэхэм щыщу зэпеуэм хэт адыгэбзэ зымыщIэ цIыкIуэхэм папщIэщ «Нартхэм я хьугъуэфIыгъуэ» тхылъыр урысбзэкIэ кьыщIыдагъэкIар. Абы щIэджыкIыну ныбжьыщIэхэм иджы Iэмал яIэщ нарт лIыхьжьхэр я нэгу кьыззэрыщIыхьэм хуэдэу сурэтхэр ящIыну.

КъБКъУ-м и доцент, мы Iуэху гъэщIэгъуэныр кьыхэплъхьа Тажэ Борис кьыстеувыIащ, проектым зрагъэужьын мурадкIэ, дунейм псом щыщ ныбжьыщIэ нэхъыбэ мы Iуэхум кьызэрыхашэ Iэмалхэм. Апхуэдэщ, псалъэм папщIэ, адыгэбзэмрэ урысыбзэмрэ зымыщIэхэм щхьэкIэ, «Нарт» эпосым кьыхэщ Iыхьэжьхэм теухуа тхылъ щхьэхуэхэр хьэрыпльзэкIэ, ныбжьыщIэхэр, ныбжьыщIэ зыщIэн папщIэ. КьыщынэмыщIауэ, зэпеуэм щIэблэр хуегъаз я Хэкур фIыуэ яIыгъуэу, щыпIэ зэмылIэужьыгъуэхэм щыпсоуэхэм яку зэныбжьэгъуегъэрэ зэгурыIуэныгъэрэ дэлъын зэрыхуейм.

ЗэIущIэм кьыщыпсэлъахэм къыхагъэщащ «Нартхэм я хьугъуэфIыгъуэ» дунейпсо фестиваль-зэпеуэм щытекIуэ сабийхэм тхылъымIым ихуа сурэтхэр гуапэ зэращыхьуар, пасэрей дунейм сабийхэм я нэкIэ ухэплъэну зэрыгъэщIэгъэнымрэ.

Пшыхьым кьекIуэлIахэм хуагъэщащ зэпеуэм щытекIуахэм я сурэтхэр щызэхуэхьэса каталогыр. Ахэр ирагъэблэгъащ «Нартхэм я хьугъуэфIыгъуэ» фестивалым щытекIуахэм я сурэт гъэлъэгъуэныгъэу Лъэпкъ музейм кьыщызIуахам.

Зэхьыхьэм хэтащ библиотекэм и щIэныгъэлI-секретарь Подрезовэ Ольгэ, Iуэхущ Iапlэм и кьудамэ щхьэхуэхэм я унафэщIхэу КIуж Заремэ, Сэкрэж Заремэ, Тегуевэ Шарифэ, Гергоковэ Лейлэ сымэ, нэгъэщIхэри, «Нартхэм я хьугъуэфIыгъуэ» фестиваль-зэпеуэм щытекIуа, и лауреат хьуа ныбжьыщIэхэр.

ТЕКIУЖЬ Заретэ.

● КъБР-м щыIэ МВД-м

Дыгъуэхэр яубыд

КъЭРАЛ кIуэцI Iуэхуэхэмкlэ министерствэм Прохладнэ кьалэмкlэ и кьудамэм ирагъэкIуэхэм зы жэщ-махуэм кьриубыдэу автотранспортитlэ езыкъужьахэр ящыщIагъэщащ.

Таксим и шоферу лажьэ прохладнэдэсым полицэм ирагъэщащ «Мальш» сабий садым пэмыжьжьэу цIыпIупIым кьаруIэ и ахьшэмрэ ВАЗ-2107 автомашинэмрэ зэрыгъахам теухуа хьыбар. А махуэ дыдэм бзаджащIэхэм Приималкинскэ кьуажэм щыпсэуэм LEADER мопед скутер сом мин 34-рэ и уасэр шынагъэкIэ кьыIэщIагъэкIащ.

ПсынщIэу ирагъэкIуэкIа кьэлъыхьуэныгъэхэм ящкь иткIэ, пльырпост кьулыкьум и лэжьакIуэхэм щIэпхьаджащIэхэр хэтми ябзыкIуэри яубыдащ. Ахэр нэхьапэм суд зытращIыхьауэ щыта 1988 гъэм кьалъхуа проладнэдэсымрэ 1989 гъэм кьалъхуа Альтуд кьуажэм щыпсэуэмрэщ.

Абыхэм ядыгъуэ ахъшэмрэ транспортэмрэ кьытрахьыжащ.

Автоматышэу мини 2-м щIигъу

УРЫСЕЙ МВД-м Прохладнэ куейкIэ и кьудамэм уголовнэ кьэлъыхьуэныгъэхэмкlэ и управленэм и лэжьакIуэхэм Грабовец жылагъуэм пэмыжьжьэу щыIэ псы щIэгъэльэдапIэ кьуафэм Калашников автоматым и шэ мини 2-м щIигъу кьыщагъуэтащ. Ахэр полимер пакетым ильт.

Шэхэр КъБР-мкIэ МВД-м и эксперткриминалист центрым ягъэхьащ.

«Контрафакт» Iуэхугъуэр иухащ

КъБР-мкIэ МВД-м Экономикэ шынагъуэншагъэмрэ коррупцэм еБэныкIэ и управленэм щыIэхэлъхьэ-ныгъэр кьыщыдыхьныкIэ Кьуалкъуэкьым Ищхьэрэ кьуажэм мазаем щекIуэкIа зэхьоэзэхуэм ещанэ увыпIэр щыгъыIэригъэхьащ, Кавказ Ищхьэрэ федеральнэ щIыналъэ зэпеуэм (мазаем и 25-м) етIуанэ щыхьащ. Гъатхэпэм и 28-м щыщIэдзауэ мэлыжьыхьым и I хьуху Есэнтlыгу щызэхэтам дыжьыныр кьыхуихьащ.

А псом я хэкIыпIэу кьэлъныгъэ хьунур тренер КIэрашэ Жамболэтщ. ДощIэ гъэсакIуэм куэд зэрелъытар, ауэ Жамболэт и Iуэху бгъэдыхьэкIэр щапхъэ нэгъэсащ. Абы и секIэм кьекIуалIэхэм я адэ-анэхэм зы жьэу жаIэ сабийхэмрэ ныбжьыщIэхэмрэ Iуэхум тригъэгушхэн папщIэ ар и кьаруи и эмани зэремыблэжьыр. Щыхьэту урикъунщ Исльам пшэдджыжь кьэс Жамболэтэхэр кIуэурэ зэгъэсэу кьыззэражьхьыр, тIэкIу езэшауэ е гукъыдэмыжь ильэгъуамэ, тенджызы шыгъу кьритурэ, ар псы хуабэм хикIуэту хэльыну кьыжкриIэу кьызэрихьэгъэкIуэр кьыхэпсэлъэ зэрыщIэр кьэхкигъэщащ. «Бгылъэ щIыпIэм щебгъэкIуэкI тренировкэхэр адрейхэм хэщхьэщхьэкI. Абыхэм бэшэчагъым зрагъэужь», - кьыхигъэщащ абы.

Спортсменхэм ерыщу зыхуагъэхьэзыр Олимп Джэгуэхэм хэтынухэр кьыщыхахыну Урысей чемпионатым.

ТАРИМ Алисэ.

Махуэ Билал езым къызэрыщIидзар щыгъупщэркъым

Пщэдджыжьым жьыуэ къэтэджи, шэджагъуашхэр блэмыгъэкIи, зэман хэхам тету зыгъэпсэхуну, тренировкэхэр ерыщу егъэкIуэкIыну... Абыхэмкlэ, нэгъуэщIхэмкlэ Iуащхьэмахуэ куейм щыIэ «Геолог» спорт комплексым и гъэсэн, спортым дихьэх ныбжьыщIэхэм ядэгуэшащ, мастер-класс ядригъэкIуэкIащ бэнэкIэ хуитымкlэ щэнейрэ дуней псом и чемпион Махуэ Билал.

ДЫЗЭРЫГУШХУЭ спортсменым къызэрыдджи Iамкlэ, зэман гуэр кьыхудэхуэмэ, апхуэдэ зэIущIэхэр иригъэкIуэкIыну и гуапэщ, езым къызэрыщIидзар щыгъупщэркъым. «Спортым сыщыхьыхьам ди тренировкэхэм кьакIуэрт а зэманым цIэрыIуэ бэнэкIуэхэр, олимп чемпионхэр. Апхуэдэ зэIущIэхэм спортсмен ныбжьыщIэхэр ехъуIэныгъэхэм трегъэгушхуэ», - жеIэ Билал.

Махуэм мастер-класс зыригъэкIуэкIа бэнэкIуэ ныбжьыщIэхэм я нэхэм кьаIуатэрт ягъуэта дэрэжьгъуэр. БэнэкIэм и дэтхэнэ зы Iэмалри, щэхэри чемпионым ригъэльагъуэм тету зэрагъэзэщIэным хэр хущIэкъурт.

Билал республикэм и закъуэу къэкIуэжакъым. Абы щIыгъут Дагъыстаным щыщ и ныбжьэгъу Беруков Самир. А тIури Урысейм и командэ кьызэхэам хэтщ. ХьэщIэм и ныбжьэгъуэм и лъахэр гунэс щыхьащ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и бгыхэм бэнэкIэ хуитымкIэ сыт и лъэныкъуэкIи кьызэгъэпэщаца зыгъэсапIэ зэрыщIэр кьэхкигъэщащ. «Бгылъэ щIыпIэм щебгъэкIуэкI тренировкэхэр адрейхэм хэщхьэщхьэкI. Абыхэм бэшэчагъым зрагъэужь», - кьыхигъэщащ абы.

Спортсменхэм ерыщу зыхуагъэхьэзыр Олимп Джэгуэхэм хэтынухэр кьыщыхахыну Урысей чемпионатым.

ТАРИМ Алисэ.

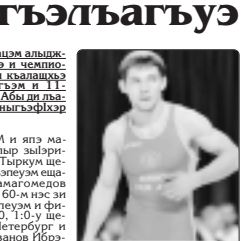

Курамагомедов Заур

Урысей Федерацэм алыджурым бэнэкIэмкlэ и чемпионат Мордовием и кьалащхьэ Саранск накьыгъэм и 11-13-м щекIуэкIащ. Абы ди лъэхэгъуэм екъуIэныгъэфIэр щалащ.

ЗЭХЬОЭЗЭХУЭМ и ятэ махуэм дыщэ медальр зыIэригъэхьащ нэгъабэ Тыркум щекIуэжа дунейпсо зэпеуэм ещанэ щыхьэ Курамагомедов Заур. Килограмм 60-м нэс зи хьэльагъэм я зэпеуэм и финалым ар 0:1, 1:0, 1:0-у щеIэкIащ Санкт-Петербург и щIэкIэ бэна Лабазанов Иброхьим. Ещанэ увыпIэр кьыпльасащ иджыри нэгъуэщI ди зы къызэрыгъэ Абдулин Асльэн.

Килограмм 84-м нэс зи хьэльагъэм я зэхьоэзэхуэм жэз медалхэр кьыщыхьащ Къарэжь Заурэ Щокъал Олегрэ. Абыхэм ятя кьыщащ зэпеуэм щытекIуа Осетие Ищхьэрэ-Аланием щыщ Хугаев Аланрэ хэгъэрейхэм я спортсмен цIэрыIуэ Олимп чемпион Мишин Алексейрэ.

- Олимп Джэгуэхэм и пэ кьыхуэу, ди кьэралым щекIуэкIа чемпионатым уахьжу зыхуэдгъэхьэзырат икIи гуапэщ абы и щыщу медалыр кьыззэрыскуэхьэр, - жиIащ зэхьоэзэхуэм и ужькlэ Курамагомедов Заур. - Псом хуэмыдэу гугъуащ финал ныкъуэмрэ кIэух зэIущIэмрэ. Куйлаков Иван нэхъапэм куэдрэ сыкъыхигъэщIат, ауэ мыбдежым ятя Iыхьитlри кьыщыфIэхьащ. Финалым кьыщыхуэзэа Лабазановми мы гъэм «Поддубный Иван» гран-прим щысфIихьэхуати, сыбзэгъырыгъ хьунутэкым. Къэралым и чемпион сызэрихьуам кьикIыркъым гъэмахуэм Лондон щекIуэкIыну Олимп Джэгуэхэм хэтынухэм сыкагъэхьауэ. Абы и пэ кьихуэу, дэ иджыри зэхьоэзэхуэ зыбжанэ кьыштпэщылъщ икIи дэтхэнэми фIы дыдэу зыкъыщыгъэгъэлъэгъуэн хуейщ. ИтIанэщ Олимпиадэм кIуэныхэм сащыхэхуэфынур.

ЖЫЛАСЭ Заурбэч.

ЕхъулIэныгъэфIхэр дяпэкIи уиIэну!

Гуапэщ уэрыгушхуэ хьун щIэблэ кьыщыпщIэхъуэм и деж. Ар зи екъулIэныгъэри езы ныбжьыщIэм, адэ-анэм, и унагъуэмрэ зыкьыдальхьахэм-рэ, фIыуэ ящхьэпытауэм я закъуэкъым - абы щогуфIыкI зи зэфIэкIыр, щапхъэр кьызыхэкIа лъэпкъыр.

ЩЭНХАБЗЭМКIЭ, гуэзджэмкIэ, еджэныгъэмкIэ, спортымкIэ, нэгъуэщI унэтIыныгъэхэмкIи зэфIэкI кьарзыхэхэр кьызыгъэпытащ. Гуапэ ящыщ ныбжьыщIэхэр, ди гуапэ зэрыхьунщи, ди машIэкъым. Абыхэм яхэтщ республикэм кьыщащIыхьхэри, я цIэр фIыкIэ щIыналъэ куэдым щагъэIуу утыкуэнущ ихьэфахэри. Абыхэм ящыщ зыщ иджыблагъэ Есэнтlыгу кьалэм щекIуэкIа, Урысейм пашэныгъэр кьыщыхьыныкlэ зэхьоэзэхуэм Iэщыпсы банэ спортлэуэрыбгъуэмкlэ (килограмм 50 хьуэм я деж) дыжьын медалыр кьыщызыхьа, Лэскэн районым хьыхь Арщыдан кьуажэм щыщ КIуащ Исльам. Жэз медалыр зи Iэрыльхьэрэ а жьлэм щыщ Тэгъуэло Iэдэмщ (килограмм 70). Зи гуГу щыхьэм я гъэсакIуэр КIэрашэ Жамболэтрэ абы и дэIпыкъуэгъу Бозий Замирэщ. Аэращ щIалэхэр зыгъэгушхуэр, я гур утIыпщащ сыт хуэдэ Iуэхуми пэщIэзыгъэвэр.

Зи мазэм и кIуэцIкIэ зэпеуэр щым хэтащ КIуащ Исльам. Республикэм пашэныгъэр кьыщыхьныкlэ Кьулькъуэкьын Ищхьэрэ кьуажэм мазаем щекIуэкIа зэхьоэзэхуэм ещанэ увыпIэр щызыIэригъэхьащ, Кавказ Ищхьэрэ федеральнэ щIыналъэ зэпеуэм (мазаем и 25-м) етIуанэ щыхьащ. Гъатхэпэм и 28-м щыщIэдзауэ мэлыжьыхьым и I хьуху Есэнтlыгу щызэхэтам дыжьыныр кьыхуихьащ.

А псом я хэкIыпIэу кьэлъныгъэ хьунур тренер КIэрашэ Жамболэтщ. ДощIэ гъэсакIуэм куэд зэрелъытар, ауэ Жамболэт и Iуэху бгъэдыхьэкIэр щапхъэ нэгъэсащ. Абы и секIэм кьекIуалIэхэм я адэ-анэхэм зы жьэу жаIэ сабийхэмрэ ныбжьыщIэхэмрэ Iуэхум тригъэгушхуэн папщIэ ар и кьаруи и эмани зэремыблэжьыр. Щыхьэту урикъунщ Исльам пшэдджыжь кьэс Жамболэтэхэр кIуэурэ зэгъэсэу кьыззэражьхьыр, тIэкIу езэшауэ е гукъыдэмыжь ильэгъуамэ, тенджызы шыгъу кьритурэ, ар псы хуабэм хикIуэту хэльыну кьыжкриIэу кьызэрихьэгъэкIуэр кьыхэпсэлъэ зэрыщIэр кьэхкиГъэщащ. «Бгылъэ щIыпIэм щебгъэкIуэкI тренировкэхэр адрейхэм хэщхьэщхьэкI. Абыхэм бэшэчагъым зрагъэужь», - кьыхигъэщащ абы.

Спортсменхэм ерыщу зыхуагъэхьэзыр Олимп Джэгуэхэм хэтынухэр кьыщыхахыну Урысей чемпионатым.

ТАРИМ Алисэ.

КIуащ Исльам

Гуапэщ, псом хуэмыдэу ин гур зыгъэнинц екъулIэныгъэхэм кьыдэкIуэу ныбжьыщIэхэм гъэсэныгъэ щадэблъагъум и деж. Исльам зэрыщIалэр зэпIэзэрыпIу, спортми хуэдэу еджэныгъэми зэрехьулIэр, нэхъыжьхэмкlэ зэрыгумащIэр ар зыщIыхуу дэтхэнэми кьыжкриIэфынущ. Кьэзыльхуахэм, и псэм хэлъым химыхьну фIыуэ къэзыльагъу и анэшхуэ Лидэ, къызыхэкIа КIуащ лъэпкъым, адыгэ псом я щхьэр лъагэу езыгъэльагъун лIы кьыщIыкIыну Тхъэм жиIэ Исльам и екъулIэныгъэхэм щыгуфIыкIынухэр машIэхъыми, кьыкIэльыкIуэнум тепыIэнщэу псори дежьэнщ. Афэрым, щIалэфI!

Мы махуэхэм иджыри зы екъулIэныгъэ зыIэригъэхьащ КIуащым - Бэчыжь Альберт и фэеплъ ирагъэкIуэкI республикэ зэхьоэзэхуэм апэ увыпIэр кьыщихьащ. Дыдэрыт илъэсым иджыри текIуэныгъэ зыбжанэкIэ дигъэгуфIэну дыщогуть Исльам.

ИСТЭПАН Залинэ.

Джэдгъэф Алим и текIуэныгъэ

Индием и Нью-Дели къалэм накьыгъэм и 1-4-хэм щекIуэкIащ илъэси 8-19 ныбжьым ит, нэхъыжьхэр зыхэта Iэпщэрыбанэмкlэ зэхьоэзэхуэ. Дунейпсо Кубокым щIэбэнащ Индием, Урысейм, Алжирым, Нигерием, Суданым, Осетие Ипщэм, Таджикистаным я спортсменхэр.

ДУНЕЙПСО зэпеуэм хэтахэм я нэхъ спортсмен щалэщIэ дыдэр Кьэбэрдей-Балъкъэрым щыщт. Ар Хьуэ Залим и гъэсэн илъэси 8-11 ныбжьым итхэм я зэхьоэзэхуэм зыкъыщызыгъэлъэгъуа килограмм 28-рэ зи хьэлъагъ Джэдгъэф Алимт. ТекIуэныгъэр зыIэрызыгъэхьа ныбжьыщIэм «FGF-м и ныбжьыщIэ» фIыщIэм и апэ дан» щIэр кьыфIащащ.

ТекIуэхэм турнирым и кьыззэпэщакIуэхэм кьабгъэдэкI медалхэмрэ дипломхэмрэ ираташ.

ГЪУКIАКЪУЭ Инал.

Тенджыз Арсен и дыжьын медаль

Iэпщэрыбанэмкlэ Европэм и чемпионат иджыблагъэ Болгарием и кьалащхьэ Софие кьалэм щекIуэкIащ. Урысейм и командэ кьыхихьэлIащ кьэрад 18-м я спортсменхэр. Урысейм и командэ кьыхэхам хэту абы и зэфIэкI игъэльэгъуащ КъБР-м икIа Тенджыз Арсен (кг 75-рэ).

ЯПЭ зэIущIищыр кьихьри, кIэуэхам ар Iущ Iащ Азнем, Кьэзахьстаным я чемпион, дунейпсо кубокым дыжьын медалыр кьыщызыхьа Ихсангалиев Темыр щIам. Бжьыгъэр 7:6-у зи дыдэ зыкъыщызгъэлъэгъуэн хуейщ. ИтIанэщ Олимпиадэм кIуэныхэм сащыхэхуэфынур.

ЖЫЛАСЭ Заурбэч.

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФIЫЦIЭ Мухьэмэд

РЕДАКЦЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР **Жылаев Заурбэч** (редактор нэхьыщхьэм и къуэдзэ), **ЖЬэКIэмкьуэ Маринэ** (редактор нэхьыщхьэм и къуэдзэ), **Ширдий Маринэ** (редактор нэхьыщхьэм и къуэдзэ), **Гъурыжь Мадинэ** (жэуап зыхь секретарь), **ГъущIо Зариф, Истэпан Залинэ, Кьардэн Маритэ, Хьжькьаер Алик.**

Кьыдзыгъэкlэкlэмрэ редакцэмрэ я хэщIапIэр

«Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ кьыдагъэкI.

360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5, ещанэ къат.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхьыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхьыщхьэм и кьуэдзэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЬУДАМЭХЭМ: политикэмкlэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ Iуэхухэмкlэ - 42-22-86; кьуажэ гъащIэмрэ экономикэмкlэ - 47-22-63, 42-57-59; щIэхабзэмкlэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхьэмрэ Iуэхущ Iапlэхэм ядэлажьэныжьмкlэ - 42-60-53; къыбарыщIэхэмкlэ, спортымрэ къызмэхэмкlэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкlэ - 47-32-15; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер Iуэхущ Iапlэм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Теддзэ тхыгъэхэм кьыщыхьа бжыгъэхэм, кьыщаIэта Iуэхухэм я пажаныкlэ аха зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Iуэху еплъыкIэр зэтехуэ зэныту щыткъым.

Газетыр Iэ тезыдзахэм яхуэхьынырэ и щIэ дольщ КъБР-м федеральнэ пошт зэныщIэныгъэхэмкlэ и управленэм.

Тел: 76-01-28, 76-01-10.

Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м Печатым и хунтынырэр хьэмэныжьмкlэ Кьэбэрдей-Балъкъэр щIыналъэ Iуэхущ Iапlэм №П-0065-м щIэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ кьыдокI.

«Тетраграф» ООО-м щыратрдзащ.

КъБР, Налшык къалэ, Лениным и цIэкIэ щыIэ уэрам, 33, тел. 42-35-75.

Мы къыдэкIыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дышэкl Сонэ, редактору Жылаев Маритэ, корректорхэу Афэ Тамарэ *(3, 4, 6-нэ нап.)*, Пхъ Iыкъ Iорэ *(1, 2, 5-нэ нап.)*, *корректорхэм я дэIэныкъуэгъу* Мырзэкьан ФатIимэ. *КомпьютеркIэ газетым и теплъэр щIадзу* Дол Маринэ, Щомахуэ Маринэ, *сурэтхэм елэжьар* Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер Iэнатlэм щагъэхьазыращ.

Газетым Iэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 19.30-рщ.

Индексыр 51531 ● Тираж 5.001 ● Заказ №1251